

FRONTUOSE NIEKO NAUJO

SANTO DOMINGO KARTOJAMOS KLAIIDOS JAU KARTĄ BUVO PAĎARYTOS SAIGONE. — IŠ VIENOS PUSĖS NENORIMA PRIEĖISTI PRIE KOMUNISTŲ ĮSIVIESPATAVIMO. IŠ KITOS RAUSIAMASI PO PAMATAIS TU. KURIE BUVO PASIRYŽĘ PASIPRIEŠINTI KOMUNISTAMS, RIZIKUODAMI SAVO GYVYBĘ.

Vytautas Meškauskas

Šios savaitės Time taip apibūdino JAV politikos tikslą Dominikų Respublikoje: neprileisti prie Castro stiliaus komunistų įsigalėjimo ir sudaryti reprezentacinę, konstitucinę vyriausybę be kraštutinių dešiniųjų ir kairiųjų dalyvavimo. Tačiau tokį paprastą tikslą labai sunku pasiekti, atsikant panaudoti nuogą jėgą. Sukilėliai atsisako kalbėti su JAV ambasadorium W. Tapley Bennet Jr., nes pastarasis daugiausiai prisidėjo prie JAV kariuomenės nelaimingą valstybę pasiuntimo. Kad susikalbėti su sukilėliais, prezidentas į Santo Domingo pasiuntė ambasadorių John Bartlow Martin, buvusio prezidento Bosch artimą draugą. Tačiau su tuo nenori kalbėti karininkų jutos vadas gen. Imbert, Be to, ir Bennett su Martin nėra vieningos nuomonės.

Šios savaitės Time taip apibūdino JAV politikos tikslą Dominikų Respublikoje: neprileisti prie Castro stiliaus komunistų įsigalėjimo ir sudaryti reprezentacinę, konstitucinę vyriausybę be kraštutinių dešiniųjų ir kairiųjų dalyvavimo. Tačiau tokį paprastą tikslą labai sunku pasiekti, atsikant panaudoti nuogą jėgą. Sukilėliai atsisako kalbėti su JAV ambasadorium W. Tapley Bennet Jr., nes pastarasis daugiausiai prisidėjo prie JAV kariuomenės nelaimingą valstybę pasiuntimo. Kad susikalbėti su sukilėliais, prezidentas į Santo Domingo pasiuntė ambasadorių John Bartlow Martin, buvusio prezidento Bosch artimą draugą. Tačiau su tuo nenori kalbėti karininkų jutos vadas gen. Imbert, Be to, ir Bennett su Martin nėra vieningos nuomonės.

Tokioje situacijoje prezidentas Johnsonas į Santo Domingo pasiuntė Peturį artimus patarėjus: Baltųjų Rūmų patarėją Mc George Bundy, Valstybės Psekretorių Thomas C. Mann, Valstybės Sekretoriaus padėjėją Lotynų Amerikos reikalams Jack Hood Vaughn ir Gynimo Sekretoriaus padėjėją Cyrus R. Vance. Atrodo, kad tie jau Washingtono buvo sugalvoję sudaryti naują vyriausybę, kurios priekyje stovėtų buvęs Boscho režimo žemės ūkio ministras Antonio Guzman, 54 m. Tas esąs didelės plantacijos savininkas, priešingas komunistams. Jis buvęs slapta atsikraidintas į Washingtoną, kur sutikęs sudaryti naują vyriausybę. Sutinimą davęs ir Boschas, kuriam į valdžią grąžinti ir buvo pradėtas sukilimas, privedęs prie dabartinės košės. Tačiau prieš Guzmaną yra nusiteikęs gen. Imbert. Tojo iškilimas buvo tikrai stebėtinas. Tuo laiku, kai prezidentas Johnsonas nutarė siųsti marinius į Santo Domingo, kad apsaugojus JAV piliečius, atrodė, kad sukilėliai gali laimėti. Taip vadinami "lojalistai" buvo gerokai pasimėtę ir apatiški. Kaip tik tuo metu buvo sudaryta nauja junta, kurios priekyje atsistojo tas gen. Imbert, kuris iki šiol tik tuo buvo žinomas, kad dalyvavo buvusio diktatoriaus Trujillo nuvertime. Imbert greitai surinko porą tūkstančių vyrų ir perėjo ofenzyvą, kuri baigtusi laimėjimu, jei tam nekludytų Valstybės Departamentas. Sukilėliai palaikė žinia, kad JAV nori tokios vyriausybės, kur ir jie turėtų žodį.

Tokia situacija nuvylė daugelį dešiniųjų, kurie negali suprasti, kodėl, jei JAV nenori prileisti prie komunistų įsigalėjimo, jiems kildoma susitvarkyti patiemis su komunistais, kodėl įvyriausybę norima priimti tuos, kurie buvo susidėję su komunistais. Čia reikia priminti, kad spaudoje pradėta vartyti smarki akcija, siekianti įrodyti, kad iš tikro komunistų pavojus buvo išpuštas. Prieš tai smarkiai stoji Marquerite Higgins, pati buvusi Santo Domingo. Pagal ją, nėra jokios abejonės, kad komunistai sukilimą buvo paėmę į savo rankas. Jules Dubois, Chicago Tribune Amerikos korespondentas neseniai telegrafavo iš Santo Domingo, kad čia jis suprato, kodėl JAV taip nesisekė P. Vietname. Atsiminkime, kad ir čia iš vienos pusės norėta kovoti su komunistais, iš kitos buvo kastasi kartu su komunistais po Diemo režimu. Ir kai tas buvo nuverstas, jo vietoje niekas nebegalėjo su sudaryti "geresnio" režimo. Prasidėjo tik perversmų laikotarpis, kuris pasibaigė tik JAV pradėjus bombarduoti š. Vietnamą. Joseph Alsop teigimu iš Saigono, kai tik prezidentas norėdamas įtikti savo kritikams, tą bombardavimą keičiamas su stabdė, tuojau atsinaujino vidaus krizė.

Iš to pamoka yra tokia, kad JAV negali tikėtis savo santvarką įvesti kiekviename krašte, kurios gyvenimo sąlygos ir tradicijos yra kitokios negu čia. Toji pamoka buvo suprasta Konge, kur JAV kartu su visom Jungtinėm Tautom kovojo prieš M. Tschombę, norėjusį savivaldos Katangos provincijoje. Šiandien Tschombe jau yra viso Kongo ministras pirm ministras, laimėjęs "rinkimus" ir su saule profesionalų karių nugalėjęs komunistų vedamus sukilėlius. Kas pigiau, leisti nugalėti Imbertui ar laikyti kelis metus visą Dominikų Respubliką okupuotą? Pagal tą patį precedentą reiktų siųsti kariuomenę ir į Boliviją, kur vyksta smarkios kovos tarp kariuomenės ir komunistų vadovaujamy kasyklų darbininkų, kurie turėjo savo atskirą valstybę valstybėje. JAV turi visame pasaulyje nuoširdžių draugų, tačiau negalima juos versti taip elgtis, tarytum jie gyventų JAV.

JAV SPAUDOJE PASIRODĖ nusivylimas žymių JAV akcija Santo Domingo. Prez. Johnsonas suspėjo laiku intervuoti ir su žymia jėga, tačiau stigo aiškios idėjos, ką ten daryti. Fizinė jėga išblėsta neveikloje, leidžiant tiems, kurie žino, ko siekė sukilimu, koncentruotis ir tęsti plūduriojančią situaciją. Iš karto aiškiai palaikius sukilimui pasipriešinusį gen. Wessyn y Wessin, kuris vistiek niekuo neblogesnis už kitus kandidatus - generolus, opozicijai nebūtų sudarytos progos politinėms manipulacijoms ir aiškaus sprendimo uždelsimui. Politiniai prez. Johnsono akcijos Santo Domingo tikslai turėtų kuo greičiausiai paaiškėti, arba visa toji akcija subyrės į šipulius.

● SENATAS 77 PRIEŠ 19 balsais priėmė negrų balsavimo taisyklę įstatymą, dėl kurio debatai truko 25 dienas. Resp. senatorius Dirksenas ta proga pareiškė, kad tai problemai išspręsti reikėję 100 metų. Prez. Johnsonas šį Senato sprendimą pavadino "triumfalistišku palūdimu tautos nusiustatymo, kad kiekvienas pilietis turi teisę eiti į rinkimus be baimės dėl priešingų nuomonių ar obstrukcijos".

● PREZIDENTAS L.B. JOHNSONAS tvirtina artimesiems bendradarbiams, kad iš niekur jis negavęs tiek pagalbos ir šilto pritarimo krizės metu, kaip iš gen. D. Eisenhowerio. Su juo palaikomas nuolatinis ryšys, o tuo ryšininuku yra buvęs gen. Eisenhowerio štabo narys gen. Lt. A.J. Goodpaster.

● Š. VIETNAMO DELEGACIJA Maskvoje gavo patarimą iš Brežnevo: pirmoje eilėje sudaryti komunistinę "vyriausybę" pačiame P. Vietname, kuri galėtų "įsijungti" į derybas su JAV, jei tokios pavyktų praversti.

● LENKIJOS VYRIAUSYBĖ atšaukė įvairias iš JAV numatytas šią vasarą parodas, aiškindama, kad "esama tarptautinė situacija nepalanki tokioms pasikeltimams".

● RAUD. KINIJOJE į pietus nuo Pekino kurį laiką buvo suvaržytas civilių keleivių judėjimas traukiniais. Spėjama, kad tuo metu vyko dideli kariuomenės dalinių transportai.

● ILJA EHRENBURGAS, sovietų rašytojas, savo išleistų atsiminimų paskutinėje dalyje rašo apie Stalino asmenybės kulto laikmetį, nurodant, kad tauta dar ir dabar kenčianti to laikmečio paliktą baimę. Ehrenburgas atvirai rašo, kad jei Stalinas dar būtų gyvas ir jam reiktų perskaityti jo aukų sąrašą, jis neturėtų laiko niekam kitam. Ehrenburgas prisipažįsta kartu tikėjęs Stalinu ir jo bijojęs.

● AUSTRIJOS PREZIDENTU išrinktas socialistų partijos atstovas Franz Jonas, nugalėjęs favoritų laikomą konservatorių atstovą Alfonsą Gorbachą.

Chicago Lietuvos Operos valdyba aptaria didžiojo koncerto, skirto pagerbti Lietuvos tautos partizanams ir visiems kovotojams už Lietuvos krašto laisvę, rengimo reikalus. Į šitą koncertą įsijungia ir Chicago Simfoninis Orkestras. Su Verdi dramatiškuoju "Requiem", kuris laikomas operiškausiu kūrinium, bus pagerbti visi žuvusieji per tebesitęsiančią okupaciją, o su pirmą kartą atliekama kantata "Vilniaus varpa" bus išreikštas tikėjimas Lietuvos nepamirštamumui ir prisikėlimui. "Requiem" solistais dalyvauja Danutė Stankaitytė, Aldona Stempuzienė, Stasys Baranauskas ir Jonas Vaznelis. "Vilniaus varpuose" -- Prudencija Bičkienė, Alvina Giedraitienė ir Algirdas Brazis. Chorą sudaro Alice Stephens dainininkės, Chicago Vychių choras, Tėviškės evangelikų choras ir Operos choras. Šis didingas įvykis bus birželio 13 d., 3:00 val. po pietų McCormick teatre Chicagoje. Nuotraukoje iš kairės: Chicago Lietuvos Operos valdybos nariai: Jonas Mockaitis, Bronius Maciukevičius, Antanas Grina, Regina Smolinskienė, Vytautas Radžius, Margarita Momkienė ir Aleksas Rukuiža. V. Juknevičiaus nuotrauka

ARTĖJA VIENAS DIDŽIAUSIŲ MUZIKINIŲ ĮVYKIŲ

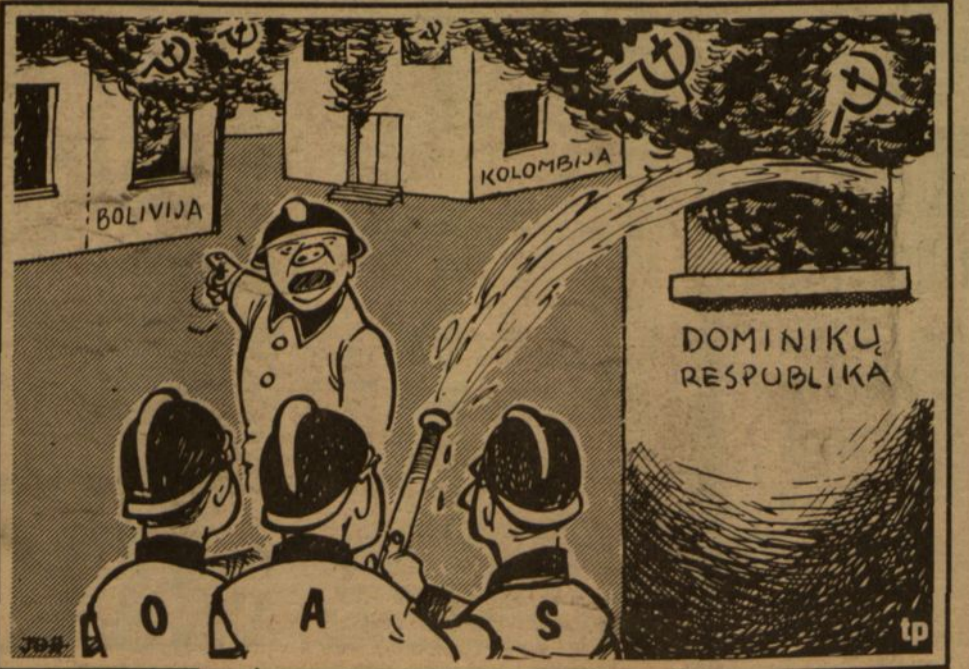
Didesnė Balio Pakšto salės pusė nusėsta chorisais. Yra bendroji choro repeticija. Nušiamasi sparčiai besitartinančiam koncertui, kuriuo bus paminėti žuvusieji kovose už Lietuvos laisvę per dvidešimt penkis okupacijų metus. Benedictus, qui venit In nomine domini. Hosanna in excelsis! -- Galiu paprašyti tik antrą choro su altais? Benedihiktuus... -- dirigentas skambina pianinu viena ranka, antrąja diriguodamas. -- Dar kartą! Ir prašau: forte! Įsidėmėkite: ne viskas yra taip monotoniška. Pradžioje, žinoma, piano, bet nuo devyniasdešimt šešto puslapio -- jau beveik fortissimo... Taigi, dar kartą!... Gale prie staliukų susėdę chormeisteriai (Alice Stephens, Faustas Strolia ir Benas Prapuolenis) išdėmiai seka gaidas. B. Prapuolenis laiks nuo laiko ima energingai patsai sau diriguoti. -- Gana gerai, -- kalba dirigentas kiek suminkštėjusiu balsu, šiuostydamasis prakaitą. -- Tik altai, atsiminkit: Devyniasdešimt šeštame puslapyje duokit kiek daugiau. Fortissimo!... -- Tenorai! Nuo tos vietos, kur sustojote, Devyniasdešimt penktas. Jūs atelait vienu taktu vėliau už altus. Jau žinot kur? Kartoju: devyniasdešimt penktas

puslapis, viršuj. Pats paskutinis taktas. Aišku? -- Aišku! -- ... aišku! -- aišku... *** -- Kodėl pasirinkote Verdi "Requiem"? Kuo jis skiriasi nuo kitų? -- Šis "Requiem" yra vienas iš populiariausių. Žinoma, populiarius yra ir Mozarto, bet žymiai švelnesnis, lyriškesnis, santurresnis. Šisai gi yra operinis, dramatiškas, efektingas, -- kalbėjo dirigentas Aleksandras Kučinas. -- Verdi "Requiem" yra vienas iš tų, kuriuos ir plačiausia masė supras ir pajus. O kadangi mūsų patsai sambūris-choras -- yra operinio pobūdžio, mes manėm, kad operinio kompozitoriaus "Requiem" mums yra pats tinkamiausias. Kalbant apie kitus, sakysim, Dvorzako yra daugiau ar mažiau slaviškas... Brahms'o -- jau ir vadinasi "Vokiškas Requiem"... mūsiškio Sasnausko -- per trumpas, gana primityvus, o be to ir su didele slaviška taktaka. -- Kokios būtų idealios Verdi "Requiem" pastatymo sąlygos? Kaip lygintumėt savo matytus ar girdėtus išpildymus su mūsišk-

kiu, kuris, manau, jau ima kristalizuotis? -- Liečiant orkestrą, idealiesnių pajėgų niekada nebūtų galima tikėtis. Chicago simfoninis orkestras yra vienas iš geriausių pasaulyje. Tuo atžvilgiu esame tikrai laimingi. Solistų, galime sakyti, irgi turime idealų sąstatą. Chorą taipgi turime ypatingai stiprų. Išveivijoje geresnio negalima sudaryti. -- Prisipažinsiu, kad nė vieno "Requiem" pastatymo nesumatęs, nors plokštelėse esu girdėjęs nemažai. Sunku su girdėtiais lyginti. Tai būtų lyg gyvo lyginimas su negyvu... Su geriausiais pastatymais ar choralis lygintis nebūtų ir teisinga. Bet manau, kad mes nė nu profesionalų per daug neatsilikame. *** Kartojama... kartojama... kartojama. -- Tenorai! Žinom, kur esame? Dar syki, prašau!... trys, keturi! Benedictus, qui venit... -- Sustot! Faustai, kaip galvojti: ar jie moka? Ar jūs juos išmokintot? -- kreipiasi dirigentas chormeisterį. -- Ar jūs mane užgauliojate? Žinoma, kad išmokinau, bet kai jūs skambinate oktava žemiau, tai jie ir pasimeta, -- aiškinaisi Faustas Strolia. (Nukelta 4 psl.)

Chicago choro pirmininkai tarjasi žuvusiųjų pagerbimo su "Requiem" ir "Vilniaus Varpais" koncerto reikalais. Specialus pagerbimo koncertas įvyksta birželio 13 d., 3:00 val. po pietų McCormick Teatre, Chicagoje. Iš kairės: Vytautas Radžius -- Chicago Lietuvos Operos pirmininkas, Jonė Bobinienė -- Alice Stephens dainininkų pirmininkė, Leonas Gružas -- Tėviškės evangelikų choro pirmininkas ir Vladas Palulionis -- Chicago Vychių choro pirmininkas. VI. Juknevičiaus nuotrauka

- Aš manau, kad mes greit turėsime gesinti ir kitus namus!...

VAKARŲ FRONTE... (10)

Pervėlai ateina įsakymas

Amerikiečių ir anglų persvara ginkluose buvo svarbiausia vokiečių nepasisekimo priežastimi. Jei vokiečiai pirmomis dienomis būtų turėję didesnę aviacijos ir artilerijos paramą, nėra abejonės, kad anglo-saksai būtų atmetę atgal į jūrą, nes pirmomis valandomis jie, kad ir mažo vokiečių pasipriešinimo sutikti, negalėjo nė pėdos pažengti pirmyn. Tame kritiškame momente užteko tik juos stipriau paspausti ir jie būtų grįžę į laivus.

Nuo pat ryto gen. Marcks iš savo štabo Saint-Lo telefonavo 7-tos armijos vadui ir net genero-

lui Jodl kartodamas: "Man būtina reikia didelių šarvuotųjų vietų kontrapuolimui". Jis galvojo, kad jam bus atsiųsta 21-ma šarvuotųjų divizija, kuri neseniai buvo sudaryta iš buvusių Afrikos korpo vyrų ir stovėjo arčiausiai fronto. Pagaliau buvo ir kita divizija, sudaryta iš hitleriškų jaunuolių vadovaujamų Witto. Oklek toliau stovėjo sunkiųjų tankų divizija vadovaujama generolo Bayerleino. Visas tas divizijas turint po ranka būtų buvę galima anglo-saksus atmeti į jūrą.

Bet Berchtesgadene ir Paryžiuje vis tebeagalvojo, kad tai nėra

tikroji invazija ir nenorėjo čia išstati visų jėgų. Nors iš raportų buvo aiškiai išskaitoma, kad tai pagrindinė invazija, 84-to armijos korpo štabo viršininkas savo raporte rašė:

"Mes aiškiai nustatėme invazijoje dalyvavimą trijų parašutinių divizijų, kas yra trys ketvirtadaliai parašutinių jėgų, stovėjusių Anglijoje. Jei prie to dar pridėti I-mą ir 4-tą amerikiečių pėstininkų divizijas, nėra jokios abejonės, kad priešas yra išstatis čia savo svarbiausias jėgas. Pagaliau yra nustatyta, kad invazijoje dalyvauja 3-čioji kanadiečių ir 3-čioji anglų divizijos. Odabar sužinoje, kad į mūšį mesta ir 50-toji ir 7-toji anglų šarvuotųjų divizijos..."

Bet maršalas Rundstedas ir Hitleris vis į tai skeptiškai žiūrėjo. Po šešių valandų laukimo ir diskusijų, generolas Feuchtinger, 21-mos šarvuotųjų divizijos vadas, buvęs arčiausiai fronto, savo iniciatyva nutarė įsijungti į kautynes. Tos divizijos 22-tro šarvuotųjų pulko vadas Oppeln-Bronikowski gavo leidimą su savo sunkiaisiais tankais pajudėti pirmyn.

Apsisaukojimui nuo priešo aviacijos puolimo, tankai riedėjo žimto metry atstume vienas nuo kito. Prie Leбіsey kaimo jis susitiko su korpo vadu gen. Marcks, kuris iš Saint-Lo atvyko arčiau fronto.

-- Oppeln, mano bičiuli, -- pasakė gen. Marcks susirūpinęs, -- jei jums nepasiseks atstumti anglus į jūrą, mes pralaimėsime karą.

Nuo 98 tankų priklausė karo rezultatas.

-- Gerai, mano generole, -- atsakė Oppeln.

Puolimas sekėsi ir vokiečiai pasiekė jūrą tarp dviejų anglų išsilaupinimo vietų "Juno" ir "Sword". Pirmasis bataljonas be didelio vargo užėmė Lion sur Mer, atsiėmė pusiau sugriautus blokhauzus. "Jei tankai atvyks, tai anglai nebegalės mus iš čia iškrapštyti", sakė kareiviai. Deja, tankai nesirodė. Jiems nebuvo taip lengva judėti ir kanadiečiai įsitaisę prie Periers iš savo 100 75 mm patrankų sudarė rimtą kiltį. Pulk. Oppeln įsakė tankams įsikasti ir lyg iš tvirtovės laikytis prieš anglų puolimus. Iš čia juos išmušė tik 27-toji anglų brigada, kai Montgomery pamatė, jei nelikviduos šio įsikūpimo bus pavojus visai jo operacijai ir metė čia sunkiuosius ginklus. Vokiečių vyriausioji vadovybė pavėluotai pamatė, kad anglo-saksų išsilaupinimas nėra repeticija, skirtingai atitraukti dėmesį nuo Calais.

Generolo Bayerleino šarvuotųjų divizija, stovėjusi pusiauokelyje tarp Paryžiaus ir Normandijos, buvo palikta rezerve. Tą lemiamą naktį iš Hitlerio vyriausiojo štabo jai buvo duotas įsakymas būti paruošties stovyje, pasiruošusiai vykti į Caen ir kad įsakymai jai bus duoti iš Armijos Grupės B štabo.

Kiek vokiečių vadovybė nesiorientavo anglo-saksų planuose, rodo tas faktas, kad invazijos išvakarėse du geriausi tos divizijos šarvuotųjų vienetai Panteros ir Karališkieji tigras buvo pasiųsti į Rytų frontą. Dar turėjo būti siunčiama daugiau, bet užaliar muotas gen. Bayerleinas sulaukė pakrovimą, o tie, kurie vagonuose jau riedėjo į Rytus, davė įsakymą grįžti. Bet tam buvo suaukštota penkios dienos ir tos penkios

dienos žaibo kare daug reiškia. Kol jo divizija grupavosi, jis automobiliu pasiekė 7-tos armijos štabą Manse. Čia jo laukė nemaloni staigmena. Kai visą naktį vyriausias štabas neleido rezervu divizijoms judėti, gen. Dollmann reikalavo, kad dar nesutemus divizijos pajudėtų keliolėn. Bayerleinas tam priešinosi. Prityręs taktikas, buvęs Afrikos korpo štabo viršininkas, jis žinojo, koks didelis pavojus iš aviacijos yra divizijai keliaujant dienomis metu. Jis siūlė laukti nakties. Dollmannas pasiūlymą atmetė ir pareiškė, kad labai svarbu, jog jo divizijos jau auštant įsijungtų į kautynes. Veitui Bayerleinas bandė perkalbėti. Būtų kas kita, jei naktį prieš tai, kai buvo duotas aliaro įsakymas, divizija būtų pajudėjusi. Bet dabar... diena, buvo tikra savižudystė.

Šarvuotieji buvo per 150 km. nuo Caen ir vykdami bombarduotais keliais, jie negalėjo greičiau riedėti kaip 8 km. į valandą. Tokiu būdu į kautynes galėjo stoti ne anksčiau kaip birželio 8. Bet gen. Dollmann užsispyręs laikėsi savo ir net nurodė, kokiems keliais divizija turi keliauti. Bayerleinui užvirė kraujas. Paskutiniu momentu daryti tokius pakeltimus (nešty chaosą. Bet jis nieko kito negalėjo daryti ir grįžęs įsakė vienytį vadams:

-- Stenkitės riedėti, neatkreipdami į save didelio dėmesio. Ir sunkiųjų tankų divizija pajudėjo į pagalbą 21 šarvuotųjų divizijai.

Šitas žygis divizijai, pirm negu ji įsijungė į kautynes, davė didelių nuostolių. Dar šiandien gyvylieji tos divizijos karininkai, jų tarpe ir gen. Bayerleinas, kai prisimena, negali dovanoti armijos vadovybei.

Amerikiečių aviacijai nereikėjo ilgai laukti, kad pastebėtų diviziją kelyje ir prie Sees miestelio nuo priešo bombų kelias buvo iliuminuotas, kaip kalėdinė eglutė. Tankams reikėjo skintis kelią per degančius miestelius ir kaimus. Tiltai buvo subombarduoti ir pionieriai greitomis stengėsi pataisyti. Nuo bombardavimo pakely daug tankų buvo sunaikinta.

(Bus daugiau)

SPAUDOJE PASIDAIURIUS

Draugas gegužės 22 d. vedamajame Pr. Gr. plunksna nagrinėja mūsų lietuviškųjų mokyklų ir jų moksleivių uždavinius. Pasirodo, kad tos mintys labai atitinka ir toli nuo Chicagos esančių mokyklų nuotakoms ir problemoms.

-- "Lietuviška mokykla yra tėvų pagelbininkė jaunąją kartą paruošti lietuviškam gyvenimui ir ją išugdyti lietuviškoje dvasioje. Ištikus metus mokytojai krauna lietuviškų žinių kraitį į mažųjų galvas. Jie papildo tai, ko negali atlikti tėvai. Mokytojai ir tėvai šioje srityje turi eiti vienu keliu, naudoti tas pačias priemones, ir tai pirmo eilės, kad vaikams suprantamu būdu būtų suteikta kuo daugiau reikalingų lietuviškųjų žinių ir kad jie kuo glaudžiausiai būtų sujungti vieni su kitais. Todėl čia yra būtina gyventi ne praeitimi, nors ir kaip idealiai ją prisimintume, bet dabartimi, kuri reikalauja naujų priemonių lietuviškus dalykus paversti jaunimo sielos dalele.

Mūsų lietuviškos mokyklos užtat negali likti tik grynoms mokslo žiniomis, bet turi tapti didelėmis lietuviškomis šeimomis, kur jaunimas gyventų bendrais rūpesčiais, džiaugtųsi bendrais džiaugsmais, kartu žaistų ir pramogautų, kartu svajotų ir ruošytųsi gyvenimui. Todėl naudinga yra mokykloms turėti ir lietuviškų dainų, ir tautinių žodžių, ir tinkamų pasilinksminimų ir visus apjungiančių gegužinių.

KAIP AFRIKIETIS RUSIJOJE MOKSLUS EINA (1)

Kai mūsiškiai studentai iš Lietuvos, ypač jei pasitaikydavo jaunesni ir savo krašto gyvenimą paviršutiniškai tepažinę, išvykdavo studijuoti užsienin, dažnas grįždavo, jei ir be kokio konkretesnio išimylėjimo, tai bent jau savo studijų kraštu susižavėjęs. Kitas keletą metų vis kalbėdavo: "Pas mus Paryžiuje" (arba Berlyne, Vienoje, Romoje, Milane)... Nors niekas jų tenai neindoktrinavo ir tų kraštų patriotais paversti nesistengdavo.

Amerikon studijuoti atvykę svetimšaliai, ypač afrikiečiai, kaip irgi susižavė Amerika. Tačiau nemaža jų dalis čia pamažu nusiteikia kritiškai ir net priešiška. Nes, sako, Amerika per daug uoliai stengiasi jiems patikti ir primygtinai giriiasi nors praktikoje daug kur elgiasi ne taip, kaip giriasi... Sako (statistikos, žinoma, nėra), kad nemažąs nušimintais afrikiečių, pastudijavę Amerikoje, virsta susižavėję... komunistine Rusija. Bent paskirų tokių atvejų yra.

O kaip Rusijos bolševikams sekasi auklėti draugus? Pasirodo, kad ir jiems neretai išeina atvirškiai. Štai, NY Times magazinas, gegužės 16 d. atspausdino Nicholas Nyangira iš Nairobi (Kenija, Rytinė Afrika) pasakojimą, kaip jam ir devykioms dešimtimis ldy Kenijos negrų sekėsi studijuoti Rusijoje (arba vieno iš rusų kaukazinių kolonijų -- Azerbaidžane).

Nyangira, Kenijos negro kavos auginotojo sūnus, 22 metų amžiaus, vedęs, dviejų vaikų tėvas, baigęs anglišką vidurinę mokyklą Kenijoje, kurį laiką buvęs įstailgos tarnautojas, svaėjo siekti aukštesnio mokslo. Bet Kenija dar neturi aukštosios mokyklos. 1963 metais padavęs prašymą Bostono universitetui Amerikoje, bet nesugebėjęs sudaryti pinigų mokėsimui už mokslą ir pragyvenimui Amerikoje.

Kitais, 1964 metais Kenijos vyriausybė gavo stipendijų pasiūlymą iš Sovietų: atvykti ir mokyklotės, nieko nekainuos. Stipendininkus parinko Kenijos valdžia, ir Nyangira pateko į išrinktųjų grupę. Valdžios atstovas paaiškino, kad jie turi nuvykę mokyti ir tapti naudingais Kenijai. Ko, kur ir kaip teks mokyti, niekas nežinojo. 1964 metų rugsėjo 30 d. atskrido į Nairobi sovietinis lėktuvas, susisodino stipendininkus ir išskrido į Maskvą.

Skridimas trukęs 13 su puse valandų. Dar pusantros valandos teke laukti aerodrome. Tada išvežė į bendrabutį, kurį pasiekė apie pusiau vienuoliktą vakarą. Ten, vietoj paskirstę kambarius, tvarkytojai atvykusius būsimus svečius - studentus išriklavo, surinko pasus ir iš eilės pradėjo klausinėjimą -- anketų užpildymą. Klausė, kas juos siunčia: valdžia

partija ar profsąjunga? (Sovietiniams valdininkams tik tie trys autoritetai suprantami). Toliau klausė, katras ką nori studijuoti. Kai visus perklausinėjo ir užrašė atsakymus, buvo jau ketvirta valanda ryto. (Procedūra visiškai panaši, kaip į kalėjimą naują kalinių būrį atvežus).

Spalio 2 dienos rytą visai grupei (90) pranešta, kad jie turi vykti į Baku prie Kaspijos jūros, Traukiniu. 33 valandos. Ten nuvyko 1 val. dieną. Stovy buvo minia su plakatais. Vienuose buvo "Sveiki atvykę į saulėtą Baku miestą!", o kituose -- "Po vėlinių Amerikos imperializmas!" Pasirodė, kad minia buvo specialiai tam įvykui sušaukta komjaunimo organizacija.

Vėl į bendrabutį, kuris ką tik išbaltintas kalkėmis ir dar šlapias. Paskirstė po keturias kambarių. Kambarių plotas 12 x 12 pėdų. Kiekvieniame keturios lovos, vienas stalas, viena spinta, keturios kėdės. Vonių nėra: už dviejų mylių pirtis, 15 kapeikų už nusimaudymą. Jokių skalbyklų: visi tame (pusantro milijono gyventojų) mieste plauna savo skalbinius, kaip kas išmano.

Stipendija -- 80 rublių mėnesiui, iš kurios tik du rubliai už bendrabutį, bet reikia taip pat ir prasimaitinti, įsigyti knygas ir visa kita. Greit paaiškėjo, kad stipendija "paeina nuo žodžio stipendi", nes vien padoriai pavalgyti reikia bent trijų rublių dienai. O to maisto iš viso trumpa, ypač mėsos, sviesto ir cukraus. Visi lkti kasdieninio vartojimo dalykai menkos rūšies. (Išidėmėtina, kad tai ne kokio turtoolio amerikiečių mamytės šnelio, o Nairobi negro vertinimas). Valgyklos vakarais tuščios -- jokio maisto, išskyrus duoną, kuri irgi labai prasta.

Valgykloje stoji eilė, pasiimti porciją ir eini prie kasos užsimokėti. Buvę atsitikimų, kad universiteto valgykloje vietiniams studentams būvę patarnaujama pirmą. Tai tais atvejais, kai valgykloje stigo maisto. Studentų valgykloje jokių apsirėngimo taikyklių. Vieni ateina net naktiniai drabužiais, kitf paltais apsilvilę. Dėl maisto stokos kenijiečiams dažniausia tekdavę verstis tik duona.

Restoranuose patarnavimas irgi gresia nesmagumais. Pasakotojas kartą nuėjęs į restoraną vardu Kel-Gel, užsisakęs ryžių su mėsa, bet buvę atsakyta, kad jau nebėra ir patarnautoja nebekreipusi į jį dėmesio. Po kokios 10 minučių atėjęs vietinis pilietis, užsakęs ryžių su mėsa ir tuoj gavęs. Tokių atsitikimų pasitaikė daug, restoranuose ir krautuvėse. Ši diskriminacija esanti praktikuojama visose viešose vietose: negras turi žinoti savo vietą. Takių šoferiai visai nesivaržydami atsisakydavę negrus vežti.

(Bus daugiau)

DIRVOJE YRA DIDE LIS PASIRINKIMAS NAUJAUSIŲ KNYGU!

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

Cott
QUALITY BEVERAGES
into your home.

IT'S **Cott** TO BE GOOD
MARVEL
BEVERAGE CO.
8915 CRANE AVE.
BR 1-4400

drais rūpesčiais, džiaugtųsi bendrais džiaugsmais, kartu žaistų ir pramogautų, kartu svajotų ir ruošytųsi gyvenimui. Todėl naudinga yra mokykloms turėti ir lietuviškų dainų, ir tautinių žodžių, ir tinkamų pasilinksminimų ir visus apjungiančių gegužinių.

Ne pelno ieškojimas ar noras pasirodyti turi vadovauti rengiant bendras jaunimo šventes, išskylas ir pasilinksminimus, bet noras įkvėpti bendruomeniškas nuotakas, lietuviškam reikalui apjungimas ir jaunimo suvedimas bendron šventėn. Juo labiau mūsų jaunimo auklėjime negali turėti vietos vyreniųjų nutarimai, tarpusaviai ginčai ar užkietėjęs užsispyrimas.

Lietuviškos mokyklos pirmo vietoj turi rūpintis lietuviškų vaiko auklėjimu, ir tik tai vaiko, -- visa kita, kas netarnauja šiam tikslui, turi būti atmeta ir palikta privačioms diskusijoms ir suaugusiųjų išsiaiškinimui. Mokykla yra šventovė, kurios neturi suteršti nei senatvės ambicijos, nei tariamoji išminties skraistė, nei pagaliau praeties sentimentalai. Mokyklon kiekvienas turi ateiti su šventu nusiteikimu, laikui atitinkamu pasiruošimu ir vieninteliu noru lietuvišką jaunimą įdaiginti lietuviškon bendruomenėn, kaip aktyvius jos narius ir tautos lūkesčių išpildytojus."

GERIAUSIAI PAILSĖTI PER ATOSTOGAS GARSIAME CAPE COD - OSTERVILLE KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą, todėl visi maloniai kviečiami atvykti praleisti savo atostogas.

Atidaroma vasarajimui nuo birželio mėn. 15 d. iki rugsėjo 15 d.

Iš anksto kreiptis Ed. Jansonas, 15 Rosedale Street, Boston, Mass. 02124. Tel. 288-5999, o po birželio 15 d. tiesiai į vilą Audronė, Mrs. Marija Jansonas, Osterville Cape Cod, Mass. 02655.

PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS VISOMS TAUPYMO ŠĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE ŠĄSKAITĄ DABAR

4½% DIVIDENTAI ISSIUNČIAMAI PASTU KETVIRČIAIS... INVESTMENT ŠĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650
Juozas F. Gribauskas, sekretorius
Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;
Suburban Phone: 656-6330.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac 5th 4.59
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
3. Armagnac Imp. French Brandy 5th 4.39
4. Riccadonna Vermouth 30 oz. Bott. 1.29

5. Zubrovka 100 proof 5th 4.75
6. Napoleon Imp. French Vermouth 5th 1.19
7. Bordeaux French Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

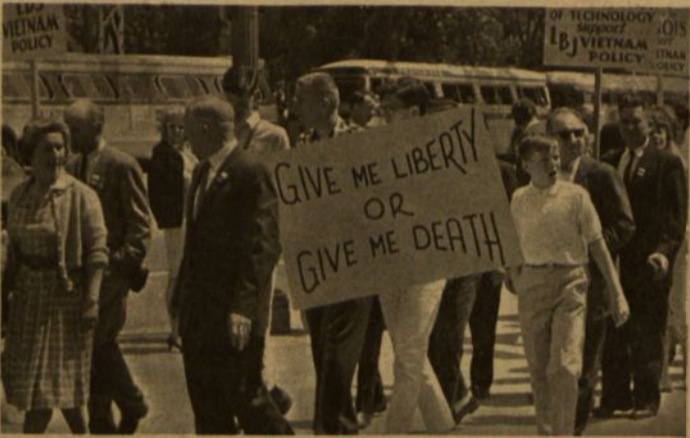
Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Miezėlis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Žygis prie Lincolno paminklo...

V. Maželio nuotrauka

Vaidas iš Lietuvos demonstracijų Washingtono.

V. Maželio nuotrauka

VIENO ŽYGIO NEUŽTENKA

Apie Washingtono žygį daug nereikia aiškinti, jo eiga ir pasisekimas mums visiems aiški. Bet vertėtų panagrinėti jo reikšmę. Gegužės 15 d. demonstracija įrodė Lietuvos visuomenei, kad dar yra užtektinai dinamizmo spontaniškai susibūri ir kad, per trumpą laiką, be jokios formalios organizacijos, be vargšančių posėdžių bei smulkaus planavimo ir popierizmo, galima atlikti svarią politinę akciją. Gegužės 15 d. demonstracija mums įrodė, kad aktualus, Lietuvos užsimojimas gali rasti visuotinio pritarimo. Nežinome, ar mes respublikonai ar demokratai, ir nežinome, ar ideologinius pasidomėjimus ir partines pažiūras, mes galime kartu dirbti ir sekmingai atlikti savo užsimojimus. Gegužės 15 d. įvykis patvirtina šiuos teigimus. Beje, ne teoretinė tezė, kad Lietuvos visuomenė, kada ji turi noro ir ūpo, gali pozityviai pasireikšti ir kad amerikė visuomenė gali būti Lietuvos veikliama.

Bet, mielieji, nesitenkinkime vienu žygiu. Nesitenkinkime laimėti laurus, tariant va ką mes atlikome. Vienas žygis nereiškia, kad kova laimėta. Mūsų kovos tikslas yra Lietuvos išlaisvinimas. Taipogi, nesitenkinkime vietinių demonstracijų ir vizitų birželio 15 d. progą. Negana pademonstruoti ties miesto rotušė arba aplankyti valstybės gubernatorių. Keista, kad ir mūsų veiksniai tik planuoja vizitus į valstybės departamentą. Kur tie moksliniai veikalai atkirsti sorytių melui? Kur tos masinės demonstracijos atsverti 25 metų okupacijos makabriškus festivalius Vilniuje ir Kaune? Jų nėra ir, atrodo, nebus... Jeigu -- jei-

gu, neatsirastų partizanai aktyvus, kuris užpildytų politinį tuštumą.

Jeigu per tris savaites sugebėjome suburti per 2000 Lietuvos demonstracijai, jeigu sugebėjome pareikalauti ir laimėti vizitą Baltuosiuose Rūmuose ir pas Atstovų Rūmų pirmininką, jei sugebėjome išskirti Lietuvos reikalą per televiziją, 10 radiofonų ir keliasdešimt laikraščių, jei sugebėjome rasti santarpi tarp įvairių ideologinių bei pasaulėžiūrinių (sitikimų) Lietuvos, tai, gi, mielieji, nebijokime užsimoti didesnių žygių. Didelius uždavinius gali atlikti tik valingi asmenys. Užtat, turėkime ryžto ir nebijokime didelių kliūčių.

1965 metai yra ypatingai reikšmingi Lietuviams; šiais metais sukanka mūsų krašto pavergimo dvidešimtpenktmetis. Kaip tik šiais metais reikia išskirti bylą Jungtinėse Tautose; 1965 m. turime geriausią progą tai padaryti. Privalome 25 metų okupacijos progą pristatyti Lietuvos bylą U-Tantui ir Jungtinių Tautų dvidešimt keturių komitetui. Taipogi turime prasimušti pro tylos sąmokslą ir masiškai imponuoti tiek Jungtines Tautas, tiek JAV politinius sluoksnius, jog Lietuviai nemirė, jog Lietuviuose stipriai plaka laisvės tėvynei pulsas. Laikas pribrendo forsuoti Jungtinėse Tautose Lietuvos klausimą. Neatidėliokime šito ilgai svajoto veiksmo. Jei- gu jį dabar neišskelsime, tai kada išskelsime? Dar po 25 metų, kai Lietuvos okupacijos 50 metų vergiją sukaks? Nebūkime bailiais. Kas atsakys prabilti Lietuvos reikalą dabar, tegul nedrįsta didžiulius savo patriotizmu. Gana polemikos ir akade-

miškų diskusijų. Jei iš viso keltnas Lietuvos reikalas, tai būtina šiais metais. Delsimas būtų tik mardėjimas.

Klausite, kaip Lietuvos visuomenė galėtų vykdyti šį milžinišką uždavinį. Konkrečiai, rudenio, t. y. lapkričio mėnesį, kada pradėdam J. T. O. sesija, galime suruošti milžinišką Lietuvos manifestaciją Madison Square Gardens, New Yorke, kuriame dalyvautų tarp 15 ir 20 tūkstančių Lietuvos. Tai būtų politinis susibūrimas, kuriame kalbėtų Lietuvos pavergimo klausimu mūsų politikai ir kai kurie Afro-Azijos vadai ar atstovai. Į manifestaciją būtų kviečiami JAV valstybininkai bei Jungtinių Tautų atstovai. Susirinkimas priimtų peticiją arba rezoluciją iškeliančią Lietuvos klausimą J. T. O. se. Ši peticija kartu su pagrįstu memorandumu būtų teikiama U-Tantui, 24-iejų komitetui bei kiekvienai J. T. O. atstovybei. Demonstracijos tikslas būtų paveikti pasaulio opiniją per laikraščius, radiją ir kitas priemones, išskirti Lietuvos bylą tarptautinėje arenoje. Masinis Lietuvos pasireiškimas paremtų moraliai ir psichologiniai mūsų veiksmų pastangas daryti įtaką ir atatinamas vyriausybes. Masinis demonstravimas duotų mūsų bylai masinio pritarimo foną.

Iš kiekvieno Lietuvos būtų reikalaujamas jo dalyvavimas manifestacijoje, jo piniginė auka (visa manifestacija kainuotų \$25,000, t. y. mažiau, kaip Lietuvos Diena), ir jo talka paraginti kitus Lietuvos prisidėti prie manifestacijos. Šitam uždaviniui organizuoti galėtumėm atgaivinti gegužės 15 d. žygio aktyvus įvairiose kolonijose ir juos išplėsti. Iš buvusių žygiuotojų New Yorke galėtumėm sudaryti koordinacinį komitetą, kuris sudarytų reikalingas komisijas ir kuris sukviestų talkon visuomenės veikėjus, organizacijas ir veiksmus. Šita sąjūdį galėtumėm pakrikštyti Lietuvos Už Nepriklausomybę -- Lithuanians For Independence. Jo spontaniškumas rastų pritarimo Lietuviuose ir darytų įtaką ir svetimtaučius.

Jums svarstant šitą pasiūlymą, norima priminti vieną klausimą: JEI NE ŠIAIS METAIS, TAI KADA? JEI NE MES PATYS, TAI KAS? Sąžiningai pasvarstykite šiuos klausimus ir tik tada duokite sprendimą.

Amerikos Lietuvos Studentai ir Organizacijos už Laisvę, New Yorko Lietuvos visuomenė pritariant, imasi iniciatyvos sukurti visuomenės susirinkimą

š. m. birželio 25 d. 8 val. vak. parapijos salėje, Brooklyne, aptarti masinę manifestaciją išskirti Lietuvos bylą Jungtinėse Tautose, išplėsti šio žygio bazę, ir suorganizuoti atatinamą centrinę aparatą New Yorke šiam užsimojimui vykdyti. Į susirinkimą kviečiami visi visuomenininkai,

organizacijos, pavieniai veikėjai, politiniai vadai ir veiksmų atstovai. Amerikos Lietuvos Studentai ir Organizacijos už Laisvę kreipiasi į organizacijų centro valdybas bei vietines valdybas įgalinti atstovus šiam susirinkimui.

Algirdas Budreckis

PASIKEITIMAI VASARIO 16 GIMNAZIJoje IR LIETUVIŠKOJE VEIKLOJE

Vytautas Alseika

Pavasaris paprastai atneša naujienas, priverčia "atsviežinti" savo daktus, burus ar įstai-gas. Visu sparčiau įsigalėjęs pavasaris naujais vėjais padvelkė ir Vak. Vokietijoje. Tie nauji vėjai pastebimi ir Lietuvos gyvenime ir Vokietijos įvykiuose.

Lietuvių bendruomenė turėjo savo Tarybos suvažiavimą -- jis vyko balandžio 30 ir gegužės 1-2 dienomis. Jei spręsti iš viešumai skelbtų pranešimų, tas suvažiavimas nebuvo ypatingas. Buvo iš-klausyti pranešimai apie bendruomenės bei Gimnazijos veiklą, buvo pateiktos apyskaitos ir išrinkta nauja PLB Vokietijos Kr. Valdyba, iš buvusios Valdybos nepateko dar kovoms, atsistatydinęs pirmininkas kun. dr. J. Aviža ir išrinktas T. Gailius, iš naujų įėjo Maž. Lietuvos Tarybos Pirmininkas Erdmonas Simonaitis ir ligšiolinis kontrolės komisijos ilgametis pirmininkas J. Barasas. Tuo būdu Valdybon įėjo: J. Barasas, kun. Br. Liubinas, A. Maritnas, E. Simonaitis ir J. Valitnas. Būdinga, kad išrinkta visai nauja kontrolės komisija su J. Bendoraičiu priešaky. Valdyba laikytina tik pereinamojo pobūdžio organu, nes rudenį numatomi Tarybos rinkimai ir ją išrinktus teks rinkti ir naują Vokietijos Krašto Bendr. valdybą. Tai greičiausia įvyks šių metų spalio mėn.

Su pavasariu, jo vėjais atskrido ir asmeniniai pakeitimai Lietuvos įstaigose ar organizacijose. Vasario 16 Gimnazijoje balandžio 13 d. atsistatydino iš pareigų kelerius metus buvęs inspektorium, dailininkas ir mokytojas Alf. Krivickas. Inspektorium pakviestas ir jau dirba Medušauskas, iš Muencheno. Jis eina ir mokytojo pareigas -- dėsto lotynų kalbą, filosofiją ir istoriją. Po Velykų atostogų į Gimnaziją pakviestas naujas mokytojas -- Polovinskas. Jis prieš ketverius metus yra atvykęs iš Lietuvos. Dėsto aritmetiką ir geografiją žemesnėse klasėse ir pavaduoja berniukų bendrabučio vedėją Tautvydą Gailių. Esama žinių, kad nuo liepos 1 d. Gailius visai pasitrauks iš Gimnazijos ir perimsias vadovauti vienam vokiečių evangelikų bendrabučiu netoli Bodeno ežero. Mokslo metams pasibaigus, toje pačioje Gimnazijoje bus vienas, po birželinių minėjimų, pats svarbiausias šios vasaros įvykis -- Studijų Savaitė. Ji Gimnazijoje vyks rugpjūčio 1-8 d. d. Jos programa ir paskaitininkai dar nepaskelbti. Dar neišku, kaip atrodys meno programa. Kiekvienu atveju, atrodo, ir šiais metais Savaitė sutrauks bent šimtą ar daugiau Vokietijoje bei kituose krštuose gyvenančių Lietuvos intelektualų - kultūrininkų bei jaunimo (šio reikėtų pritraukti žymiai daugiau).

Ligi šios vasaros tikėtasi galutinai suformuoti Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto politinę atstovybę Vak. Vokietijoje (ir kituose Europos kraštuose). Bent Vokietijoje atsto-

vybę sudarys penki asmenys. Artimoje ateityje turėtų paaiškėti, kaip toji atstovybė veiks ir kaip ji derins veiklą su Bendruomene ir kitais politiniais veiksniais. VLIKas numato pertvarkyti ir informacijos barą Vokietijoje. Kalbama, kad ELTOS įstaiga iš Reutlingeno, užkampio miestuko Wuerttemberge, numatyta perkelti į Muencheną. Ten būsia leidžiami ir ligšiol Reutlingene eję ELTOS biuletiniai Lietuvos ir vokiečių kalbomis. Ryšium su naujais pertvarkymais birželio mėn. turėtų paaiškėti ir kai kurie asmeniniai informacijos srities pakeitimai.

Birželis -- sukaktuvinis mėnuo. Šiais metais, kaip ir kituose kraštuose, ir Vak. Vokietijoje įvairiose vietose lietuviai pamėnė ne tik išvežimų, Baisiojo Birželio 24-ją sukaktį, bet ir laisvės kovų 25-sias metines. Minėjimai vyks birželio 12 ar 20 dienomis -- laukiama, kad juose bus priimtos atitinkamos rezolucijos -- jos bus pasiųstos Vak. Vokietijos (ar kitų kraštų) vietos valdžiai, federalinei vyriausybei. Pabaltiečių mastu vyrabus įvykis bus Vak. Beryne -- Pabaltiečių Draugija ten, birželio 9-12 dienomis, rengia posėdžius su visa eile svarbių pranešimų. Šalia kitų kalbėtojų, numatytas žinomas latvių politikas, Švedijoje gyvenąs, dr. Bruno Kalniņš. Baigiantis Baltų D-jos posėdžiams, Baltų Taryba numato Vak. Beryne sukviesti spaudos konferenciją. Joje bus nušviesti ne tik birželio mėn. įvykiai, bet ir nurodyta į dabartinę Pabaltijo kraštų padėtį.

Kai kalbama apie pavasarį, apie įvairius nuotaikas, negalima nepaminėti ir britų karalienės Elžbietos II-sios ir Princeso Pilypo vizito Vak. Vokietijoje. Tai

ATTITAIŠYMAS

Dirvos 56 numery tilpusiame mano straipsnyje "Tautos himnų istorijos užkulisiuose" praleista keleta eilučių, dėlai ko susidaro įspūdis, kad Austrijos poetas Hauschka, norėdamas pasirodyti pažangiu šviesuoliu ir laisvamaniu ... numatė reikalą sugrįžti į pamestąją katalikų bažnyčią ir t.t. Mano gi buvo parašyta:

"Kaizerio Juozapo II-jo laikais užėjus liberalinei erai, kai tapo madingu ir kilniu dalyku pasirodyti pažangiu šviesuoliu ir laisvamaniu, Hauschka tuojaus išsilvilko iš sutanos ir tapo masonu. Kaizeriui Juozapui II-jam mirus ir papūtas vėl kitiems vėjams, tas pats Hauschka numatė reikalą sugrįžti atgal į pamestąją katalikų bažnyčią ir net mestis į kitą kraštutinumą -- į slaptosios policijos tarnybą".

Juozas Strolija
Chicago

retas įvykis, kai svetimo krašto, buvusio priešo reprezentantas būtų atliekęs įtemptą 11 dienų kelionę ir aplankęs netaštūonias Fed. Vokietijos valstijas su daugybe didesnių ir mažesnių miestų, net ir Šilerio gimtojo Marbacho neišskiriant.

Vakarų vokiečiai turėjo įtampos ir... dar daugiau džiaugsmo, nes, jų nuomone, toji viešnagė turėjo pakelti Bonnos prestižą pasaulio akyme. Tai tiesa. Propagandiniai toji kelionė turėjo atgarsi ypač rytų Vokietijoje, Lenkijoje, visoje Sovietijoje.

Jau kitas klausimas, ar tas milijonų vokiečių gyventojų karalienės parodytas entuziazmas, beveik isteriški šauksmai "Elisabeth, Elisabeth", liudijo draugystės brili tautai. Užsienio žurnalistai neseniai prasiarė, kad "vokiečiams reikia cirko" ir jie džiaugiasi, kai susilaukia spektaklio. Tie vokiečiai, jau 20 metų gyvenę savarankišką ir bent dešimtmetį gerove persunktą patogų gyvenimą, kuris... itin nuobodus bei pilkas. Jiems reikia romantikos, dievačių, stabų ir kas gi gali geriau pasitarnauti, kaip britų karalienės vizitas? Dėl to ir tos minios džiugaujančių žmonių (motery -- dauguma), dėl to ir tie sveikinimai, tūkstančiai britiškių vėlavėlių, laisvalaikis moksleiviams, tūkstančiai nuotraukų žurnaluose, pakilimas visuomenėje, kai visiškai nesidomėta Santo Domingo ir mažiau kreipta dėmesio į savo stabą -- futbolą.

Karalienė atskrido dvimotoriniu lėktuvu ir gegužės 28 d. "Britannia" laivu iš Hamburgo išplaukė britų salų link. Vienuolika dienų Vak. Vokietija buvo atitrūkusi nuo tikrovės, politikos. Ji gyveno pasakų iliuzijomis, kurios virsta tikrove. Čia daug prisidėjo ir iliustruoti žurnalų jau 20 metų vykdytas princų, princesių bei karalienių kultas bei garbinimas.

VASAROS ATOSTOGAS MALONIAI KVIECIAME PRALEISTI MEŠKOS VASARVIETĖJE

42 Beach Street
Monument Beach, Cape Cod, Mass.
Tel. 759-3251 (Area Code 617)

Rami poilsiui aplinka, šiltas Atlanto vanduo, baltas papludimio smėlis, geras maistas ir malonus patarnavimas užtikrina užsitarnautą poilsį.

Laisvalaikio pajvairinimui:

- valtis — žuvavimui
- teniso aikštė
- sail-fish buriavimui
- vakare tėvams išvykus prižiūrėti vaikai.
- stalo tenisas

Sezono pradžia birželio mėn. 19 d. Prašome rezervuoti sau vietą iš anksto:

S. M. Lušys,
88-01 104th Street, Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VI 9-1193 (Area Code 212).

I. Veitas,
72 Congress Street, Braintree, Mass. 02185
Tel. 843-2146 (Area Code 617).

Sezonui prasidėjus kreiptis tiesiog į MESKĄ.

Demonstracija prie Baltųjų Rūmų.

V. Maželio nuotrauka

ARTĖJA VIENAS DIDŽIAUSIŲ MUZIKINIŲ ĮVYKIŲ

(Atkelta iš 1 psl.)

-- Tai visai paprastas dalykas, -- vėliau mane apšviečia chormeisteris Alfonsas Gečas. -- Gabaluose, kur dainuoja keli balsai, kad tone nepasimestų, jie turi ką nors sekti. Jie buvo įpratę sekti pianinu skambinamą tenorų melodiją, o kai dirigentas ne tą davė, jie ir pasimetė tone.

Alfonsas Gečas su Operos choru (anksčiau -- Vyrų chorų) dirba nuo pat jo įsikūrimo. Beveik šešiolika metų.

-- Chorą ruošiamės pasiskirstę balsais: Alice Stephens ruošia sopranus, B. Prapuolenis -- altus, F. Strolia -- tenorus, o aš -- bosus. Pradžioje darėm tik pavienių balsų repeticijas, o dabar -- visos bendros. Verdi "Requiem" parašyta aštuoniems balsams, taigi dviems chorams. Jau vien ta aplinkybė reikalauja daugiau darbo... Pradėjo repetuoti praeitą pavasarį, taigi jau antri metai. Po du kartus savaitėje... Netrukus pradėsime po tris, ar daugiau, jeigu to reikės.

-- Alta! Aš nebegirdžiu altų! Dar šykį nuo tos vietos, -- duoda ženklą dirigentas...
... pagaliau:
Pertrauka! -- Išpraktavę choristai atsėdūsta...

-- Įdėto darbo, pastangų, bei muzikinių reikalavimų prasme:

kaip lygintumėt šį koncertą su iki šiol paruoštomis operomis -- vėl klausiu muziką A. Kučioną.

-- Muzikinių reikalavimų atžvilgiu, tai gal pats sunkiausias, arba bent vienas sunkiausių mūsų uždavinių. Palengvina tik tai ta aplinkybė, kad nereikės visko mintinai išmokti, nes koncerto metu galėsime naudotis gaidomis. Šį kartą taipgi jaučiame daug didesnę atsakomybę, nes norime padaryti tikrai didelę muzikos šventę. Turime daugiau negu 150 žmonių chorą, tai ir repeticijų daugiau ir darbas sunkesnis.

-- Nors jau ir minėjote, kad geresnio choro tremtyje nebūtų galima sudaryti, tačiau įdomu, kaip jį lygintumėt su kitais choralais?

-- Chicago turi keletą garsių ir tikrai gerų chorų, kaip Švedų choras ar Apollo. Mūsų choras po visų operinių bandymų ir partitės yra jeigu jiems ne tolygus, tai tikrai nedaug atsilikęs.

-- Ką galėtumėte pasakyti apie solistus tiek "Requiem" tiek ir "Vilniaus varpų" kantatoje?

-- Solo partijas "Requiem" dainuoja Dana Stankaitytė, Aldona Stempuzienė, Stasys Baras ir Jonas Vaznelis, o Vilniaus varpuose -- Prudencija Bičkienė, Alviną Giedraitienė ir Algirdas Brazis. Solistų vaidmuo "Re-

quiem" o juo labiau kantatoje yra labai reikšmingas. Man atrodo, kad visi solistai yra pilnai pasiruošę ir sugebą savo uždavinį atlikti.

-- Bosai dabar... Paimkime nuo tos vietos: "Hosana in excelsis". Devyniasdešimt ketvirtas... O taipgi antrojo choro tenorai. Pradėkim! Viens!...

-- Girdime gandy, kad esą visi geresni bilietai jau išparduoti... -- Tai netiesa. Norėčiau, kad žmonėms laikraščiuose primintumėt, kad dar yra daug ir labai gerų bilietų, -- po repeticijos man primena choro valdybos pirmininkas Vytautas Radžius. -- Tiesą pasakius, McCormick salėje visos vietos yra geros. Norėtumėm, kad visi bilietus nusipirktų iš anksto, nes prie įėjimo mes patys jų pardavinėti neturime teisės, o samdyti unijai priklausančius kasininkus kainuos nemažai pinigų. Jeigu bilietų nedaug teliks -- neapsimokės jų samdyti.

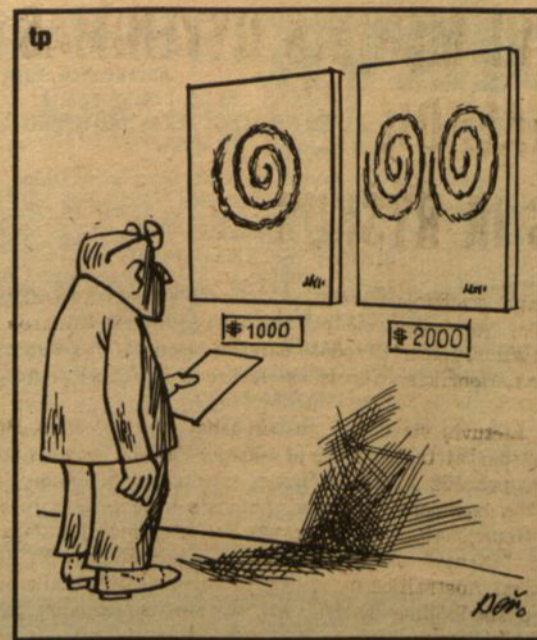
-- Stop! Alta! ne taip įstojojte. Žinote ką? Puslapis devyniasdešimt ketvirtas. Bosai atei po antro kirčio, Viens, du! --, Hosanna... Benedictus, qui venit... Salėje būreliais ima stovinėti žiūrovai... Galingus garsus išgirdę ir jų nustebinti iš gatvės

ateina ir du policininkai. "Hosanna" drebina Palio Pakšto salės sienas...

-- "Vilniaus varpų" kantatos paruošimas, manau, irgi įjauėina prie galo. Kaip jums šis Bruno Markaičio kūrinys atrodo?

-- Leiskite pasisakyti nekukliai (mat esu ir pats tiesioginiai į visą dalyką įveltas): tai bus vienas iš didžiausių muzikinių įvykių mūsų tremties gyvenime! O taipgi vienas didžiausių choro nuopelnų. Grynai finansiškai kalbant, juk pirm negu choras sudainavo pirmąją gaidą veikalas jau jam kainavo penkis tūkstančius dolerių. Už menkesnį kūrinį argi kas nors būtų ryžęsis tokią sumą rizikuoti? Mano supratimu, tai stiprus kūrinys ir jo atlikimas bus tikrai reikšmingas, -- kalbėjo maestro A. Kučionas. -- Mūsų visuomenė, reikla pripažinti, savo skoniu yra gerokai konformistiška ir konservatyvi. Muzikoje ji gal būtų atsilikusi daugiau negu kituose menuose. Tačiau nežūrint to manau, kad šis koncertas visiems padarys neišdildomą įspūdį.

Laikrodžio rodyklės sparčiai artėjo į vidurnaktį. Lauke dangų dengė sunkūs debesys ir blykčiojo pavieniai žaibai. Oro pranešėjas buvo skelbęs audrą...
-ata

Be žodžių...

SKAITYTOJŲ NUOMONĖS IR PASTABOS

ABSTRAKČIO MENO REIKALU

Algirdas Budreckas

Pastaruju metu Chicago turėjo daug meno parodų ir beveik išimtinai abstraktaus meno dailininkai buvo užėmę meno galeriją. Džiugu ir malonu, kad lietuviškas kultūros gyvenimas kunkuliuoja. Kiekvieno lietuvių kultūrinis pasireiškimas yra sveikintinas.

Daugelis mūsų plunksnos žmonių po kiekvienos meno parodos stengėsi visą tai aprašyti, bet dažniausiai ne taip, kaip matė ir gal suprato, bet taip, kaip laiko dvasia ir mada to reikalauja. Straipsniuose dažnai stengiamasi įvairiais parinktais ir dirbtiniais žodžiais aiškinti arba įtaiguoti viską, kad tik autorius būtų kaip nors visų supratas ir teigiama prasme įvertintas. Dažniausiai apsilenkama su tikrove, parodos lankytojų nuomonės, jų nusiteikimai, esamų paveikslų supratimas ir įvertinimas, pamirštami.

Daugelis meno mėgėjų ir parodų lankytojų dažnai reiškia nepasitenkinimą tokiom parodom, bet viešai nepasisako, nes žino, kad jie bus apšaukti neišmanėliais, nekultūringais ir visokiais kitokiais epitetais išvadinti. Šūdu, jei nesupranti abstraktaus meno, esi dar nepriaugęs, nekultūringas ir neišmanėlis, o to meno vertybes suprasti ir pasiekti ims laiko, tai pareiškimai, kuriems trūksta ir žodžių atsakymams. Gerai, kad tie menininkai yra vieninteliai "žinova", ir vienas kitas iš žiūrovų tesupranta tą "didįjį meną".

Abstraktusis menas paveikslė skiria dėmesį tik jo vizualinei struktūrai, dažniausiai spalvoms ir linijoms ir tokiu būdu ieško naujų meninės išraiškos formų, iš pasąmonės kilusių refleksų, bet gi tai nėra naujovė, nes tą viską galime rasti primityvia me mene, kur simboliu judesio vardan buvo atsisakoma varžyti save natūraliomis formomis.

Dekadentizmas mene, tai civilizacijos nuosmūlio nuotalka, būdinga pozityvios kūrybinės energijos praradimas, mėtymasis į spektinį pesimizmą, tai nelyg riterių kova su malūnais DonKichote, o kai dėl žiūrovų, tai primena Brolių Grimmų pasaką, kur du sukčiai pažadėjo karaliui nuauti gražiausius rūbus, tik, esą, tie rūbai nebus matomi kvailių, o tik protingų. Kai karalius ėjo per gatvę nuogas, minia plojo ir šaukė: "kokde puikūs kara-

liaus rūbai", nes kiekvienas bijojo pasirodyti kvailiu.

Kartais tenka matyti ir tokių parodods lankytojų -- hipokritų, kurie pamatę paveikslėtris kleckus ir du brūkšnius, giliai dūsauja ir akis į viršų išskėlė liaupsina dailininko talentą, nors tą "šedevrą" vadink kaip nori ir kabink ant sienos kaip nori, teigia pats autorius -- dailininkas. Pasitaikė menininkas, kuris užklausus, kas paveikslė pavaizduota ir negalėdamas duoti atsakymo, susijaudinęs ir išraudęs vis kartojė žodį "reiškiasi... dar pavadinimo nesuradau". Tai taip yra kuriami paveikslai.

Neseniai nustojusiam eiti mėnesiniam žurnale rasdavom daug straipsnių apie abstraktų meną, kuriuos skaitytojai nesuprato, dažnai diskutuodavo ir klausdavosi viens kitą, ar skaitė tą straipsnį ir ar suprato, ir kaip suprato, ir kodėl buvo rašomas ir ką tame straipsnyje norima pasakyti, ir taip dažniausiai visi tie straipsniai greičiausiai liko aiškūs tik pačiam autoriui. Šis žurnalas savo tokiems straipsniais daugelį skaitytojų erzino, pasidarė nepopuliarus ir žinau daug atvėjų, kad skaitytojai protesto vardan prašė nutraukti prenumeratas ir paprašė daugiau žurnalo nesūtinėti.

Nekartą parodos atidarymo proga kalbėtojai primena dailininko didelį produktingumą, paaiškindami, kad tai viskas sukurta per trumpą laiką.

Gyvename dvidešimtojo šimtmečio tempu, kompiuterių našumas, produkcija, užkrečia dailininkus ir tie tempo pagauti vaikosi kiekybės ir kepa paveikslus, kaip blynus nesigilindami į kokybę, už tai dažnai rėmai yra daug vertingesni už patį paveikslą. Teigdamas, būk tai kūręs improvizacijos pagautas, toks modernistas menininkas piešia dvasiai šaltus, nieko nevertus ir nepasakančius paveikslus.

Žiūrovas būdamas meno parodoj nori nors dailininko dvasiniai pagyventi, pasigerėti, ir apleisdamas ką nors iš ten išsinešti. Apleisdamas abstraktaus meno galeriją su ta pačia aklmirką viskas dingsta ir sieloj dažniausiai lieka nitri tuštuma.

Nerandu reikalo atskirti grūdus nuo pelų, kurių tiek daug abstraktaus mene, ir rašydamas neturliu noro užgauti abstraktaus meno gerbėjų. Tai yra nuširdus, viešas nuomonės pareiškimas.

Nejaugi jokių prekių kainos nekrinta?

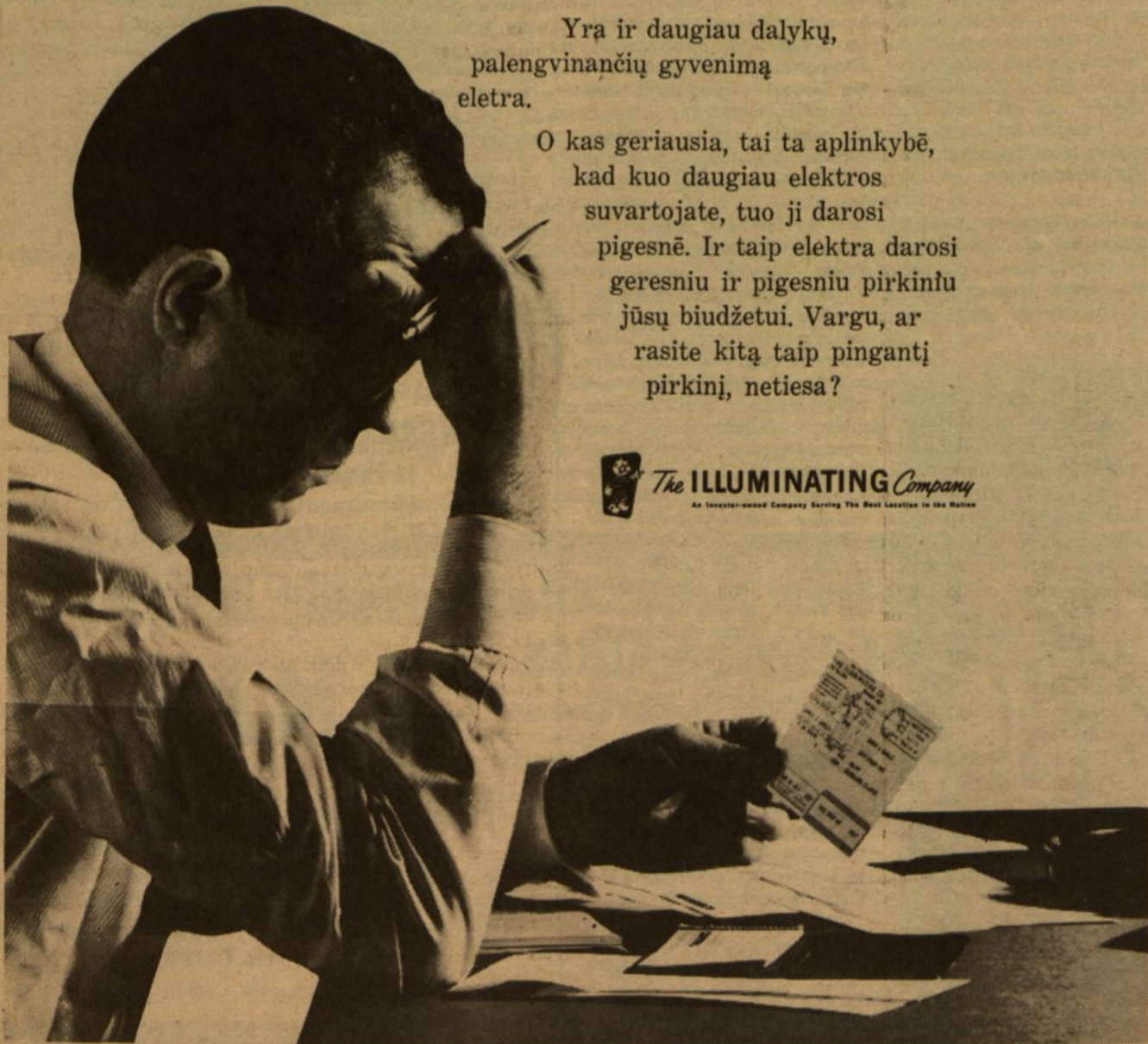
O, taip! Elektra kaip tik atpigo.

Dabar naujomis žemesnėmis ratomis elektra yra geresnis pirkinys nei bet kada. Po 1940, vidutinė elektros vieneto kaina sumažėjo 28%. Tai lieka nepastebima, gavus sąskaitą, bet tai tikra tiesa. Paprastai, jūs naudojate kas kart daugiau elektros. Tik pagalvokite apie naujas priemones po 1940, kurios elektros pagalba sudaro

- jūsų moderniško gyvenimo pagrindus: keptuvės, elektrinės antklodės, šaldytuvai, plaukams džiovintuvai, dėžučių atidarytojai, indų plovimo mašinos, geresnis apšvietimas, televizijos.

Yra ir daugiau dalykų, palengvinančių gyvenimą elektra.

O kas geriausia, tai ta aplinkybė, kad kuo daugiau elektros suvartojate, tuo ji darosi pigesnė. Ir taip elektra darosi geresniu ir pigesniu pirkinčiu jūsų biudžetui. Vargu, ar rasite kitą taip pingantį pirkinį, netiesa?

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis
MEMORIAL DIENOJ
SMITH'S
Restaurant - Cocktail Lounge

Dining out is pure pleasure at Smith's, where fine food is served at realistic prices!
Private parties and wedding receptions are a specialty.

LAKE SHORE BLVD. AT E. 222 ST.
RE 2-9900

LIETUVIŲ MENINIS GYVENIMAS AUSTRALIOJE GYVAS IR RYŠKUS

Šio mėnesio pradžioje Čiurlonio Galerijoje įvyko Australijos lietuvių grafikų reprezentacinė paroda, kurią suruošė Santaros - Šviesos Čičagos skyrius. Parodoje dalyvavo grafikai Evas Kubbos, Vaclovas Ratas, Henrikas Šalkauskas, Algirdas Šimkūnas ir Adolfas Vaičiaitis.

Čičagos lietuvių visuomenė parodą labai gerai įvertino. Buvo parduoti 22 darbai ir gauta eilė užsakymų. Paroda, kaip jos atidarymo žodyje pabrėžė Juozas Bačiūnas, artimiausiu metu Australijos ir Amerikos kontinentų lietuviams, Abipusis bendravimas tegali tik stiprinti lietuviškąją sąmonę ir skatinti kūrybinės pastangos.

Norėdami "Dirvos" skaitytojus artimiausiu metu supažindinti su lietuvių bei bendrai Australijos meniniu gyvenimu prieš kiek laiko išspausdinome pasikalbėjimą su dail. Algirdu Šimkūnu, o dabar perduodame pasikalbėjimą su dail. Adolfu Vaičiaitiu.

Raimundas Mieželis

— Kaip vertinate Australijos dailės gyvenimą, pavyzdžiui, jį lyginant su Paryžiaus ar Amerikos? Kaip jums atrodo lietuvių meninis gyvenimas Australijoje, Europoje (Vakaruose ir Lietuvoje), Amerikoje?

— Australijos dabartinis menas reikia vertinti teigiamai. Dešimties milijonų gyventojų kraštas ypatingai reikšmingas visokios rūšies varžybose. Meno gyvenime paskutiniame penkmetyje iškilio eilė stiprių tapytojų ir skulptorių, kurie pirmiau užsirekomendavo Londono ar Amerikos meno centruose. Kryptys yra įvairios, o problemos tos pačios, kaip Europos ar Amerikos avangardo kūrėjų. Jaunesnioji karta pastebėjusi vyresniųjų iškilimą, išskyrė nemažą būrį daug žadančių menininkų. Visų menininkų individualios pastangos suteikia kraštui daug garbės. Pati tauta palinkusi į ekonominio ir techninio gyvenimo progresą, naujais menų reikalingumu ir tuo mažai sielojasi. Menai yra palikti individų rūpesčiui. Privatos galerijos, milijoninės firmos remia dailininkų pastangas ir dailę, plačiai to žodžio prasme, šiame kontinente ne skursta, bet bujoja. Iškilūs dailininkai iš savo kūrybos gerai pragyvena. Australijos menas, neturėdamas tradicinio tęstinumo, remiasi paskirais individualais, kurie sugrįžę iš Europos ar Amerikos nepaprastai sujūdiną meno gerbėjų vaizduotes. Tiek tapyba ar skulptūra yra daiktinė ar abstrakti. Paskutiniomis metais simbolinis abstraktizmas labai populiarus ir šios rūšies menininkai Sydneyje ir Melbourne yra produktyvūs ir geri. Tyrasis abstraktus mąstymas šių dienų australų dailininkams yra žinomas, bet retas iš jų praktikuoja sėkmingai. Tačiau ir čia yra vienas antiras tapytojas, kurio kūryba yra internacionalinės kokybės. Reikia priminti, kad australų dailininkų mąstysena yra labai racionaliai.

Lyginant australų meną su Europos ar japonų menu, australų menas neturi to gilumo ir intymumo, kuo yra labai charakteringi minėtų kontinentų menai. Australijos menas būtų artimesnis Amerikos tapytojų lygiui, bet vėl čia australai stokoja to retenybiskumo, kuris jaudina stebint Amerikos modernųjį meną. Amerika šiandien demonstruoja ne tik militarinę ar ekonominę, bet ir meninę jėgą.

Lietuvių meninis gyvenimas čia, Australijoje, yra labai gyvas ir ryškus. Iš ateivių tikrai lietuvių išsiskiria ir pirmiau. Šalia australų, lietuvių dažnai dalyvauja parodose ir ruošia savo individualines parodas, laimi premijas ir išpildo nemažus užsakymus. Nors sąlygos yra labai sunkios ir kietos, kai kurie mūsų išsiskiria yra stipriai išsivertinę. Lietuvių bendruomenė ir pavieniai iškilnesni prekybininkai ar organizacijos irgi remia lietuvių dailininkų pastangas.

Paryžiuje yra keli charakteriai, kurie tapyboje ir skulptūroje yra įdomūs. Amerikoje jėga ten turite visą eilę stiprių asmenybių, ypač grafikų. Pilno ir tikro vaizdo apie Amerikos lietuvių meninį gyvenimą dėl suprantamų priežasčių susidaryti negaliu. Tik jaučiu, kad triuškinanti Amerikos taip vadinama "veiksmo" tapyba gal yra prislopinusi mūsų kūrėjų vaizduotes, o aštrios ateivių įsikūrimo sąlygos, gal priverst geriausias mūsų dailininkų jėgas sūkti komerciniam menui.

Dabartinėje Lietuvoje individualinė meno pažanga yra valdomosios jėgos sustabdyta ir įspausta į socialinio realizmo rėmus. Ten menas, kaip vienos rūšies gėlė yra prižiūrima ir proteguojama. Tačiau kitų rūšių gėlių žiedai yra rūpestingai gniaibomi. Geriausi valstybinės priežiūros pavyzdžiai yra skulptoriaus Mikėno ir tapytojo Gudaičio paskutiniai dešimtmečių darbai. Abu dailininkai Lietuvoje turėję sodriausias ir gyvybiškiausias dūžtantis stiklas. Staigiai užėjęs pyktis, staigiai ir praėjo. Viską paralizuojantis bejėgiškumas spaudžia mano smilkinius. Norėčiau nekelti lagamino, norėčiau niekur daugiau nebėgti, tik atsigtulėti vidury ramios, šimtmečius išnešiojusios gatvės, ir, užmerkus akis, laukti užmaršties... Virš vaikų galvų pasirodo žila susivėlusis žydės galva. Matau jos brožuose sustingusią, neišsipildžiusių troškimų nužudytą Rebeką. Pamėlynavusios lūpos seniai jau užmiršo šypsena, tik juodos gilios akys nešioja buvusios jaunystės pėdsakus.

AURELIJA BALAŠAITIENĖ KELIONĖ Į NIEKUR

Novelė

(2)

Lyg iš žemės išdygusių vaikų ir paauglių būrelis stebi mano motociklą. Pamatė mane išeinantį iš pašto, lyg ir bėgti rengiasi. Poros šviesiai ir tamsiai mėlynų ir rudų akių, taip man neįprastu žvilgsniu mane sekančios, pradeda mane erzinti. Nusisukęs nugarą į vis didėjantį žiūrovų būrį, bandau užvesti motociklą, nes kitoje gatvės pusėje pastebėjau ryškiai geltoną "Shell" iškabą. Nežiūrint mano pastangų, motociklo motoras įtartinai sukranksėjo, sukosėjo ir, išleides paskutinį gilų atodūšį, visiškai nutilo. Fizinio nuovargio ir tragiškų pergyvenimų mišinys staiga manyje kelia nesuvaldomą įtūžimą. Kelis kartus vokiškai nusikeikęs, imu purtyti savo metalinį kelionės draugą, kaip kokį savo mirtiną priešą už gerklės, lyg jis būtų mano visų nelaimių kaltininkas. Jaučiu kerštą ir neapykantą visam pasauliui... Darosi gėda, bejėgiškas nuovargis plaukia mano sąnariais ir sustoja stipriai užgniaužtuose pirštuose. Atleidžiu motociklo rankenas ir nežinau, ką toliau daryti. Ieškodamas nosinės, kišu ranką į kišenę. Suskamba smulkūs pinigai. Galėčiau duoti kelis centus vienam iš didesniųjų, kad man padėtų nuvilti motociklą prie benzino tanko, bet staiga už nugaros girdžiu keistą triukšmą, bildesį, traškėjimą... Geltonas diržas, laikęs mano lagaminą, netikėtai nutrūko, o lagaminas su dideliu bildesiu nuriedėjo į gatvės vidurį. Viduje kažkas įtartinai suskambėjo, lyg

A. Vaičiaitis

Moteris ir vyras

sias vaizdavimo formas ir sprendė universalinę kūrybos idėją, suliesėjo ir abiejų taip gražiai užsimota kūryba sumenkėjo. Pirmojo vidinis didingumas ir mediacija nuriedėjo į teatrališką patosą, o antrojo sodrus ekspresionistinis temperamentas pasikeitė į padailintą ir pasaldintą piliečių vaizdavimą. Menas turi daug gilesnius idealus negu sąvokos "karvių melžėja", "kiaulių šėrėja" ar "traktorininko meilė traktoriumi".

— Kas dailės pasaulyje Jūs šiuo metu daugiausia žavi? Koks ar kurie dailininkai yra jums įdomiausi?

— Kas mane dailės pasaulyje šiuo metu daugiausia žavi? Viskas, kas yra vertingo. Viskas, kuo kūrybingas žmogus originaliomis formomis ir spalvomis, intelekty, jausmais ar instinktu yra išsilygęs iš kadienybės. Išvardinti dailininkus, kurie man įdomiausi, būtų ilgokas sąrašas. Suglausta tik galiu priminti, kad jie yra iš įvairių valstybių ir įvairių charakterių: nuo primityviausių iki naujausių iki sofistikiausių.

— Kaip žiūrite į mūsų visuomenėje ir spaudoje laiks nuo laiko prasiveržiančią kontraversiją tarp abstraktinio ir realistinio meno? Kaip atsakytumėte į abstraktiniam menui daromą priekaištą, jog jis yra nesuprantamas?

— Kontraversija, kuri laiks nuo laiko išskyla mūsų spaudoje, turi tikslą paaiškinti abstraktųjį meną. Gaila, kad pasisakymai

apie abstraktųjį meną kryžiuojasi sakiniiais, kurie, anot mūsų žurnalisto iš Los Angeles miesto, yra tikrai nesuprantami. Mūsų dailininkai, neturėdami aštrios plunksnos, nesugeba savo minčių, nors esmėje teisingų, vaizdžiai išreikšti raštu. Gi žurnalistai, kurių yra neblogų, painius menininkų pareiškimus įmantriai suklopa ar išverčia į anekdotines sąvokas.

Šiandieną realistinis menas suprantamas nebe viena, bet keliomis kiek skirtingomis sąvokomis. Aš supratau Jūsų paklausimą apie realistinį meną kaip priešingumą idealistiniam ir kuris yra šimto metų senumo. Šis menas yra visiems gerai suvokiamas ir daugumos mėgiamas. Tai vaizdavimas supančios aplinkumos tokia, kokia ji yra matoma paprasta akimi: gamtovaizdžiai, daiktai, portretai, kurie nutapyti taip, kad atrodo kaip "gyvi". Žiūrovas stebėdamas tokius paveikslus ir atpažindamas juose žinomus daiktus, jaučia pasitenkinimą, kad jis tokį paveikslą supranta. Apie tokio paveiksloto turinį gali kalbėti, gali pasidalinti įspūdžiais su kaimynu. Paveikslai, kurie nesukelia gilesnių problemų, žiūrovui yra aiškūs. Taip kaip futbolo aikštėje jis (žiūrovas) prieš akis mato žaidėjų veiksmus, kamuolio skrajojimą ir be didelių pastangų suvokia, kada kamuolys įlekia į vartus ir kada kamuolys praskvilpa pro šašį. Čia jokių sudėtingų mąstymų nereikia. Ir nenustabu, kad viršminėtos rūšies menas ir žaidimai yra milijonų žmonių mėgiami.

Šioje vietoje aš tik norėčiau paklausti, kaip žmogus reaguoja į žaidimą, kurio taisyklų jis nežino ir žaidimo eiga jam nesuprantama?...

Abstraktusis menas šiandien taip pat turi kelias šiek tiek skirtingas sąvokas. Čia aš spėju, kad jūs klausiate bendrai apie abstraktųjį meną, kuris yra 50 metų senumo ir prasidėjęs Europoje. Jo pradaininkas buvo Kandinsky, kuris kalbėjo apie "Notwendigkeit der innere Drang" ir "žiebbė visai eilei kūrėjų tyrosios bedaidinės tapybos prasmę. Gi Mondrian logiška lyg matematinės formulės "vertikalinė ir horizontalinė" tapyba (takojo vėlesnę architektūrą ir visą industrinį ir komercinį meną. Jie atmetė daiktinės realybės piešimą ir spalvinę ir iššaukė ateities dailininkų kartai naujas galimybes; kaip ieškojimas (vaizdžių pašamonėje, ryškinimas savo dvasinio retenybiskumo -- uniqueness, apčiuopimas filosofinių bei mokslinių mąstymų, išsakymas kompleksinio žmogaus vidaus pasaulio. Šios rūšies bedaidinis menas per paskutinį penkiasdešimtmetį tapo egzistuojanti tikrovė. Lygiai kaip yra egzistuojanti tikrovė paukščių giesmės ar gėlių žydėjimas. Jūsų krašte, kuriame gyvenate, New Yorke, Los Angeles ir kituose miestuose, yra geriausia progą pamatyti moderniojo meno kartu ir abstraktus rinktinių pavyzdžių ir patikslinti savo jautrumą. Minėtoje vietovėje jūs galite matyti paveikslų pradant nuo abstraktinių ekspresionistų iki tyriausių abstraktistų, baigiant vėliausiais ir kontraversiškiausiais pop ir op menininkais. Jeigu kas norėtų pamatyti gerus dabarties menininkų pavyzdžius, išvardinsiu kelis ryškiausius šiuo metu Amerikoje dailininkus, kurie yra tikrai geri ir verti dėmesio: Mark Tobey, Willem de Koonig ir Archile Gorky, kuriuose pastebėsite dar daiktinių elementų, o J. Pollock, Clyfford Still, Mark Rothko, Philip Guston ir R. Motherwell yra abstraktūs, asmeniškai, intymūs ir universalūs.

Nesuprantamumas yra žmogiška apraiška. Dažnai vartodami tą pačią kalbą daugelyje atvejų nesuskalbame kasdienybėje. Abstraktusis menas nesuprantamas tiems, kurie jo nenori suprasti, ar negali suprasti. Pirmoji grupė žmonių ignoruoja abstraktųjį meną ir prikerčia jo kūrėjams visokių piktus epitetus. Jie abstrakčiojo meno paveiksluose nemato to, ką jie norėtų matyti. Jie norėtų matyti paveiksluose pažįstamus daiktus ar vaizdus, kurie sukelia vienokį ar kitokį sentimentą. Saulėlydis, gubos, graži moteris, pagražintas portretas. Tokia ignoracija žmogus uždaro savo protavimą ir išjungia pajautimo centrą į nuolat besikeičiančią aplinką. Panašus žiūrovas, matydamas prieš akis meno kūrėjų ir nesuvokdamas prasmės, pratrūksta juokais (M. Čiurlionis savo laiku tai pastebėjo), nenujausdamas, kad jis pajaukia savo nežinojimą. Tokie žiūrovai negali

įsivaizduoti iš proto ar nusi-stovėjusio siauro įvalgio. Jie mano, kad supratimas meno, muzikos ar poezijos yra savaimė įgyta dovana iš prigimties ir nereikalinga jokių pastangų ar lavinimosi tokį supratimą tobulinti. Žinia, tolkie žiūrovai klysta ir užtat jų sprendimai netiksūs.

Kita grupė žmonių norėtų suprasti abstraktųjį meną bet negali dėl įvairių priežasčių. Vieniems abstraktusis menas ir po 50 metų klestėjimo yra naujovė, kitiems nebuvo ir nėra galimybės savo skonį praturtinti. Treiems teko susidaryti neteisingą pažintą apie abstraktųjį meną, nes neteko matyti gerų pavyzdžių. Blogi ir menki abstraktaus meno pavyzdžiai gali žmogaus skonį nuvertinti. Šioje vietoje drįstu teigti, kad visi, kurie bando stengtis abstraktųjį meną suprasti tai

(Nukelta į 6 psl.)

VERTA KIEKVIENAM ĮSIGYTI

Biografinė ir istorinė lietuvių literatūra praturtėjo stambaus masto ir nepaprastai reikšmingu įnašu — Antano Smetonos monografija, parašyta Aleksandro Merkelio ir išleista Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos.

Monografijoje aprašoma šio žymaus kovotojo, kultūrininko, visuomenininko ir valstybininko daugiašakė veikla.

Tautą brandinant laisvei, nusikratyti okupacijų jungu žygiuose A. Smetona visada buvo priekinėje kovos linijoje. Nepriklausomoje valstybėje jam teko vadovaujamas vaidmuo, kaip pirmam ir paskutiniam prezidentui. Tad jo biografija yra ir jo generacijos istorija.

Veikalą skaityti pravartu kiekvienam lietuviui, kuris neabejingas tautos likimui. Labai tinka kaip dovana šiame krašte mokslus baigiančiam jaunumenei.

Monografija didelio formato, 786 psl. (iš jų 32 p. iliustracijų), kietais viršeliais, su iliustruotu aplanku. Kaina \$12.50. Užsakymus (su čekiu ar perlaide) siųsti: K. Pociui, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. 46313.

nugalėti baimę. — Ir tą bonką, kaip kokį brangų suvenyrą, be reikalo tampau. Net neatidaryti.

Tuo tarpu jaunuolis pasilenkia ir atsargiai tarp dviejų pirštų pakelia sudužusios bonkos sveiką kaklą.

— Nesistebiu. "Martelis" su trimis žvaigždutėmis šitame pasaulio užkampyje daugiau negu suvenyras. Tai — retenybė, liuksusas... Biauariai gaila, kad nei lašelio nebegalima išgelbėti. Jei mano dėdė klebonas sužinotų, tai turbūt iš gailėsčio ir tamstą išbartų, ir pats susigraudintų.

— Bonka, kaip bonka, bet mano negausi baltinių pamaina tikrai nukentėjo. — kalbu toliau, žiūrėdamas į šukes ir atdarą lagaminą. Guli jis vidury gatvės, kaip simbolis mano sudužusio gyvenimo. Bejėgiškai nuleidęs rankas, tyliu.

— Pats likimas mane čia tamstai dovanojo, anot Aleksandriškio "tau mane čia Dievas siuntė"... kaip ten toliau?... — juokaudamas cituoja jaunuolis. Nelaukdamas mano tolinesnio atsakymo, pasilenkęs iš lagamino ėmė mesti šukes. Radęs rankšluostį, atsargiai susėmė likusį konjaką, išpurtė sušlapusius baltinius, sudėjo viską atgal ir užvožė kitą lagamino pusę, kuri išliko ausa. Aš vis stoviu, nieko nedarydamas, ir studijuoju jo galvos formą. Kaktoje, kur baigiasi plaukų linija, matosi siauras baltas ruoželis, kuris liudija saulės įdegimo stiprumą. Aukšta, inteligentiška kakta ir tiesi, beveik graikiška nosis, kaip senose skulptūrose. Plaukai spindi senu auksu, kaip Erikos... Erika, Erika, kodėl tu ne šalia manęs?...

— Ar tamsta tik nebūsate atostogaujantis dailininkas, sprendžiant iš to, ką pastebėjau tamstos lagamine? Nesistebėčiau, nes tik dailininko akis gali įvertinti žemaitijos apylinkių grožį. Čia aplinka gausi tomomis ir portretams ir peizažams. — lyg atspėjus mano ankstyvesnias mintis, ranka parodė į tolstančius vaikus ir krautuvės tarpduryje tebestovinčią žydę.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ MENINIS GYVENIMAS

(Atkelta iš 5 psl.)

anksčiau ar vėliau atsiekia. Lygiai kaip alaus vartotojas jeigu panori gali atskirti vyno spalvą, bukietą ir subtilybę skonį ir pasidaryti tikru connoisseur.

Žmogus yra pajėgus daug ką išmokyti ir suprasti. Abstraktųjį meną galima apčiuopti, jeigu mes aiškiai ir logiškai įsisąmoniname ko kūrėjas siekia. Abstrakčiojo meno kūrėjai atsiremia į

dabarties mokslą, filosofiją, mediaciją. Atsiremia į žmogaus egzistencijos prasmę ar beprasmybę. Atsiremia į nebeįsilaikantį logiško spaudimo, formulių ir dogmų sklindimą. Atsiremia į amžinai besikeičiantį evoliucinį vyksmą, kuris neturi nei pradžios nei pabaigos.

Tokios mintys kristalizuojašis šių dienų kūrėjų vaizduotėse ir yra išreiškiamos retu, įdomiu

originaliu, dinamišku ar subtilybių spalvų ir formų išdėstymu. Jeigu žinovui minėtų dailininkų rūpesčiai neapčiuopiami ir nesuprantami, tai natūralu, kad abstraktusis menas jam nesuprantamas.

-- Kaip vertinate mūsų spaudoje pasirodantią tendenciją jog lietuviai dailininkai turėtų kurti "tautinį" meną?

-- Netikslu būtų drausti Lietuvos dailininkams kurti tautinį meną. Laiminga tauta, kuri turi žimtmečiais nusistovėjusį tautinį meną ir jos ateities menininkai gali laisvai tai kultivuoti. Mūsų tautai istorija padiktavo kitas sąlygas ir šiandieną nė žiapus, nė anapus tokios galimybės nebeturime.

Tie dailininkai, kurie bando savo kūrybą ornamentuoti Lietuvos liaudies pavyzdžiais, mano manymu neatsako į gilų tautinio meno kūrybos esmę. Gi mūsų liaudies skulptorių prieš 50 metų tyras, nuoširdus tikėjimas išskaptuotas statulėlėse dabar užgeso nukrikščionėjusio krikščionio sąmonėje. Gi tikrojo meno esmė visais laikais buvo tarptautinė. Meną kuria asmenybės, o jeigu lietuvio kūryba yra tarptautinė, ji kartu yra ir tautinė ir dera tokio lietuvio kūrybą remti.

Mūsų spaudoje, kiek teko pastebėti, straipsniai ribojasi sentimentais, bet ne esmine menine verte. Panašūs pasisakymai, kad geriau gūliėti lietuviškoje baloje negu amerikoniškame paplūdimyje, iššaukia skanų juoką ir tikrai yra medžiaga tik "Anapus Teisybės" knygos autoriui.

buvo prijungta dovana -- dail. Ad. Galdiko paveikslas. O, Girniuvieni! ta proga buvo teikta daili rožių puokštė. Pats dr. J. Girnius giliai apmąstytu žodžiu baigė minėjimo akademinę dalį, kuriai rūpestingai vadovavo inž. Z. Gavelis.

Meninei daliai vadovavo poetas Ant. Gustaitis. Tą dalį pradėjo ir baigė stud. Algis Lapšys, pavyzdinčiai gražia liet. kalbos tartim paskaitydamas keletą neilgų ištraukų iš dr. J. Girniaus filosofinių raštų. Solistė Daiva Mongirdaitė, akompanuojama komp. Jul. Gaidelio, jautriai padainavo porą dainų ir porą operinių arijų. Išraiškos šokio šokėja Birutė Vaitkūnaitė - Nagienė įspūdingai šokiu interpretavo, be rodo, K. Bradūno eilėraščių. Poetai A. Nyka-Niliūnas ir H. Nagys paskaitė po vieną kitą savo poezijos gabalą. Meninė dalis buvo trumpa, bet įdomi ir turininga. Ant. Gustaitis ją pagyveno savo šmaikščiu ir sąmojingiu žodžiu. Prie meninės dalies parengimo nemažai prisidėjo akt. Al. Gustaitienė, o Romas Šležas buvo "scenos meistras" rūpinęsis jos apšvietimu ir pavidalu.

Dr. J. Girniaus pagerbimas Bostone buvo gerai ir rūpestingai organizuotas -- akademija su menine dalimi truko tik 2 val. ir 15 min. Visas vargas, kad tokio pobūdžio rengimų niekad negalima pradėti punktualiai, nes viešnios ir svečiai vis tebesilaiko seno mūsų papročio -- vėluoti. Malonu, kad tų vėluojančių dr. J. Girniaus ir jo darbų pagerbime buvo pilna salė. Minėjimas baigtas vaišėmis, kurias rengė nemenka talka, vad. p. Kaldienės.

TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVO PARAMA VEIKIMO APŽVALGA

Praėjus keturiems šių metų mėnesiams Lietuvos Kredito Kooperatyvo Paramos Valdyba randa reikalo savo narius bei lietuvišką visuomenę informuoti apie šios finansinės institucijos veikimą. Mūsų manymu, būtų ma-

ža paskelbti vienos dienos, ar nuotaiškos pagautus davinius, o reikia duoti pilną veikimo vaizdą. Šia proga pateikiame šių metų keturių mėnesių balanso palyginimą su praeitų metų gruodžio mėn. 31 d. balansu.

	1965 m. balandžio 30 d.	1964 m. gruodžio 31 d.
Aktyvai:		
Kasa	\$ 2,000.00	\$ 2,000.00
Ein. s-tos Banke	106,805.00	99,487.00
Indelis — Society 5%	275,000.00	100,000.00
Asmeninės paskolos	480,382.00	507,542.00
Ilgalaikės nekilm. turto paskolos	992,205.00	1,064,630.00
Trump. nekilm. turto paskolos	230,005.00	230,193.00
Investacijos	41,697.00	40,697.00
Nekilm. turto paskola — C. Pack	10,380.00	10,955.00
Nekilm. turto paskola	42,000.00	43,000.00
Pirmyn apm. draudimas	790.00	
Pereinamos sumos	6,660.00	6,141.00
Raštinės inventorius	8,934.00	5,057.00
	\$2,197,858.00	\$2,109,702.00
Pasyvai:		
Paskola Society		5,000.00
Sėrų kapitalas	545,158.00	638,385.00
Indėliai	1,556,995.00	1,367,655.00
Atsargos kap.	28,909.00	28,578.00
Specialus Fondas	17,291.00	17,291.00
Kilm. turto amort.	4,215.00	
Akceptuoti čekiai	6,226.00	15,748.00
Pereinamos sumos	21,646.00	6,655.00
Pelnas už 4 mėn.	17,418.00	
1964 m. nepadal. pelnas		30,390.00
	\$2,197,858.00	\$2,109,702.00

Šios skaitlinės rodo, kad Paramos balansas per keturius mėnesius yra padidėjęs \$88,000.00 ir tas padidėjimas buvo pasiektas per šių metų kovo ir balandžio mėnesius. Tas rodo, kad Parama auga ir stiprėja. Ta pačia proga turime pareikšti padėką nariams už jų kooperatinį susipratimą ir stiprinimą savos lietuviškos finansinės organizacijos.

Taupymo-indėlių sąskaita padidėjusi net \$190,000.00, o Sėrų sąskaita sumažėjusi \$93,000.00. Atmetus visas išlaidas ir paltkanas už indėlius, Parama per šiuos keturius mėnesius turė \$17,418.00 pelno. Tikimės, kad šiais metais turėsime didesnę pelną negu praėjusiais metais. Paskutiniu metu Paramos valdyba yra išpildžiusi visus val-

džius reikalavimus ir duoda morgančius iš 6,5 %, o asmeninės paskolas iš 7%. Taupytojams mokama palūkanų nuo 4,5% iki 5%. Taigi, kaip matot, Paramoje yra galimybės pasiskolinti ir taupyti palankiausiomis sąlygomis. Kviečiame visus mūsų tautiečius pasinaudoti Paramos patarnavimais.

Valdyba rūpinis ir dėsi pastangų, kad Paramos veikimas būtų grindžiamas sveikais ekonominiais principais.

LKK Paramos Valdyba

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis
MEMORIAL DIENOJ

JACK'S DONUTS

15652 Euclid Ave.

Call GL 1-9872

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis
MEMORIAL DIENOJ

HARVEY'S GULF SERVICE
STATION

6602 Superior Avenue

361-9713

OPEN ON SUNDAY FROM 8 A. M. TO 5 P. M.

Bostone pagerbtas Dr. J. Girnius

Bostono liet. kultūrinių ir visuomeninių organizacijų sudarytas komitetas, pirmininkaujamas inž. Zigm. Gavelio, gegužės 22 d. vakare, vadinas, dr. J. Girniaus gimtadienio išvakarėse, surengė jo 50 metų amžiaus sukakties minėjimą.

Trumpu įvadinu žodžiu akademiją pradėjo inž. Z. Gavelis. Prezidiuman, greta sukaktuvinių ko ir p. Girniuvienės buvo pakviesti įvairių Bostono liet. organizacijų atstovai ir iš tolimesnių vietovių atvykę svečiai -- prel. Pr. M. Juras, prof. J. Brazaitis, poetai H. Nagys, A. Nyka-Niliūnas ir susirgusio Pranciškono provincijolo T.L. Andriekaus atstovas T. Steponas, O.F.M.

Paskaitą apie sukaktuvininką skaitė prof. J. Brazaitis, ryškiai žodžiu apibūdinamas dr. J. Girnių kaip žmogų ir filosofą. Buvo išskeltas jo darbų svoris ir aktualumas, nauja ir gyva filosofinė mintis negausiuose mūsų filosofiniuose raštuose. Poetas A. Nyka-Niliūnas įdomiai kalbėjo apie dr. J. Girniaus ryšį su grožine literatūra, akcentuodamas jo tautišką žeminių srovių. Poetas Henrikas Nagys trumpai ir šiltai pasisakė apie sukaktuvininką, kaip buv. savo profesorių Vytauto D. Universitete. St. Santvaras, taikdnamas p. Navickienės, skaitė atsiųstus sveikinimus raštu, kurių buvo apie 70. Jis paskaitė ir Komiteto adresą, prie kurio

ATSIŪSTA PAMINĖTI

AKĖČIOS Nr. 2/3, redaguojama Akėčių Štabas New Yorke. Šiais metais jau išėjo antras numeris, pavairintas keliais prasmingais piešiniais. Taip pat gausokai įdomių temų. Skaitytoją linksmai nutiekia J. Rūtenio gyvenimiškas feljetonas "Subvirmas" ir eilė sarkazmu paspalvintų eilėraščių. Spausdinama aktualių naujienų iš Chicago, taip pat pranešama apie atsiradusią "geležinę uždangą" New Yorke, įdomus aiškinimas "Kas yra diletantas?" Paskutiniame puslapyje telpa eilė asmenų bei organizacijų balandiniai linkėjimai. Šio numerio vedamajame -- "žodinyje", kaip šiame leidinyje vadinama, užakcentuojama, kad Akėčios išėis keturius kartus per metus. Vieno numerio kaina pažymėta 50 ct., atseit, metinė prenumerata -- 2 dol. Užsisakyti galima šiuo adresu: AKĖČIOS, 84-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421.

AUKOS DIRVAI

A. Markevičius, E. Chicago 2,00
Vl. Kiaunė, Easton - 1,00
A. Matjoška, Dorchester - 5,00
J. Česėkas, Toronto - 2,00

Skaityk ir platink
DIRVĄ

BALTIC STORES, Ltd.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m. Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Tel. 436-0494.

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

COSMOS, 327 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprensime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsisiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Jūra Gailiušytė, šiuo metu baigianti studijas Master laipsniui gauti chemijoje, dirba prie išaiškinimo, kaip "pyruvate carboxylate enzimas" veikia gyvoje celėje. To darbo pasėkmes Jūra Gailiušytė, su kitais prie to darbo dirbusiais, yra aprašiusi straipsnyje "Pyruvate - Oxaloacetate Exchange Reaction in Baker's Yeast", kuris tilpo *Biochimica et Biophysica Acta* žurnale. Tas žurnalas išleina anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Antrasis straipsnis su Dr. C. R. Benedict, "Effect of denaturing agents on yeast pyruvate carboxylase" turi greitai pasirodyti tame pačiame tarptautiniame žurnale.

• Vysk. Valančiaus Lit. Mokyklos tėvų susirinkimas, įvykęs gegužės 25 d., praėjo sklandžioje ir darbingoje nuotaikoje.

Praėjimą padarė tėvų komiteto pirm. Vyt. Staškevičius ir mokyklos vedėjas J. Stempužis. Iš pranešimų matėsi, kad mokykla, kad ir turėdama visą eilę sunkiai nugalimų rūpesčių,

Praeitą sekmadienį LB II apylinkės susirinkime buvo pagerbti šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokytojai, rodą didelį pasiaukojimą mokant tos apylinkės vaikučius. Nuotraukoje apylinkės valdybą su mokytojais.

sutartinu tėvų ir mokytojų darbu pasiekė ne mažų laimėjimų. Aukuro Ansambelis, taut. šokių grupė iškelia tos mokyklos ne tik švietimo, bet ir kultūrinio darbo pobūdį. Būdinga, kad veiksma Lietuvių apleidžiamame rajone, mokykla mokinių skaičium ne mažėja, o auga. Tai taip pat gera atestacija mokyklos pasirinktai veiklos krypties ir jos lygiui.

Iš pranešimų taip buvo ryšku, kad pagrindinis lietuviško auklėjimo darbas privalo vykti šeimoje. Ten aplėistas, vien mokyklos priemonėmis vargu ar galimas atitaisyti. Mokykla

taip pat reikalinga didesnio visuomenės dėmesio ir bendruomenės talkos.

Buvo taip pat iškeltas aktualus klausimas, liečiantis švietimo vadovybės ne mažų galvosūkių. Lituanistinių mokyklų praktika, atrodė, pareikalauja iš švietimo vadovybių didesnio lankstumo. Tai rimta ir greit svarstytina problema.

Vysk. Valančiaus lit. mokykla savo darbą ir veiklą galėjo plėsti ir ugdyti dėka šv. Jurgio parapijos klebono kun. B. Ivanausko didelės padėkos verto prielankumo.

Susirinkimas taip pat nepagailėjo šiltų žodžių veikliam tėvų komitetui ir mokyklos vedėjui bei mokytojams.

Į naują tėvų komitetą (be jokių ginčų) sutiko įeiti visi 8 išstatytieji kandidatai; Palūnas, Karsokas, Švarcienė, Premeneckienė, Mainelienė, Matulevičienė, Neimanienė ir Staškevičius. Revizijos komisiją sudaro Idzelis, Giedraitienė ir Marcinkevičius.

Susirinkimui pirmininkavo Idzelis, sekretoriavo Giedraitienė.

• Dail. Vytauto Igno tapybos ir grafikos kūrinių paroda, kuri šiuo metu vyksta Gallery International patalpose 13218 Superior Ave., Clevelande, uždaryma birželio 5 d. Toje pačioje parodoje išstatyti ir Clevelando Meno Instituto prof. John Kingston skulptūros ir keramikos kūriniai. Paroda atidaryta kasdien nuo 6 iki 9 v. v., šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 2 iki 7 v. v.

IŠ CLEVELANDO TEISININKŲ VEIKLOS

Lietuvių Teisininkų D-ja atsikūrė Vak. Vokietijoje prieš 20 metų. Lietuvių emigracijai prasidėjus į Ameriką, liet. teisininkai patekė į didesnes liet. kolonijas, steigė teisin. skyrius, LT D-os Clevelando skyrius įsisteigė 1951 m. gegužės 6 d.

Balandžio 25 d. įvyko Clevelando Teisininkų sk. metinis susirinkimas. Buvo perinkta nauja valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis: pirmin. -- Juozas Krygeris, sekret. -- Lionginas Lėnickas ir kasin. -- Antanas Gailiušis.

Gegužės 23 d. 5 v. p.p. Gailiušų bute įvyko Clevelando skyriaus susirinkimas. Skyriaus 20 m. gyvavimo sukakties minėjimas nutarta rengti birželio 26 d. 5 val. po pietų, Čiurlionio Ansamblio patalpose, 10908 Magnolia Dr. Programoje: akademinis minėjimas ir kuklios vaišės. Į minėjimą kviešti skyriaus narius su ponomis ir liet. organizacijų atstovus.

Nutarta suredaguoti memorandumą apie Sov. S-gos savavališką sulaužymą Nepuolimo sutarties su Lietuva ir Lietuvos okupavimą bei pavergimą ir pasiųsti JAV vyriausybės nariams bei Amerikos Teisininkų D-jos valdybai.

P. Mikšys pasiūlė LT Clevelando skyriui įstoti Lietuvos Fondo nariu, įnešant \$100,00. Susirinkimo nariai pasiūlymui pilnai pritarė ir P. Mikšys pirmasis savo

dalį tuoj įmokėjo sk. kasininkui, F. Mackus pasiūlė dažniau daryti teisininkų susirinkimus ir paliesti aktualiuosius teisės klausimus bei teisės pažeidimą. Susirinkimus daryti viešus ir kviešti liet. visuomenę, kuri domėjasi teisiniais klausimais.

Susirinkimui pasibaigus p. Gailiušienė pavaišino.

L. Žvirkalnis

• JUOZAS STEMPUŽIS, Tėvynės Garsų radijo valandėlės vedėjas, gegužės 25 d. audros metu apturėjo nuostolių savo namuose. Užėjusi audra ir perkūnas pataikė į jo namų stogą. Prasdėjęs gaisras buvo greitai užgesintas, bet elektros laidų užsidegimas paliko kai kurių nuostolių pasekų.

• MENO PARODA, ASS suvažiavimo proga Clevelande, atidaryma gegužės 30 d. (sekmadienį) 1 val. po pietų Čiurlionio namuose 10908 Magnolia Dr. Parodoje dalyvauja akademinio skautų sąjūdžio menininkai baigę arba tebebaigę meno studijas šiame krašte. Iš Chicagos dalyvauja daugiausiai menininkų: Dalė Ansevičienė (Virbickaitė), Vita Černienė, Valentinas Ramonis, Zita Sodeikienė ir Algirdas Trincikūnas; iš New Yorko Vytautas Abramaitis; iš Detroito V. Januškaitė; iš Clevelando Mirga Kizienė (Dabrickaitė), A. Mulicis ir V. Raulinaitis.

Tikimės taip pat dalyvių iš Kanados. Parodoje bus išstatyta apie 50 paveikslų ir skulptūros kūrinių.

Parodą galima lankyti gegužės mėn. 30 d. nuo 1 val. p.p. iki 7 val. vakaro ir gegužės 31 d. nuo 1 val. iki 6 val. Daug parodos eksponatų bus taip pat paroduodami. Įėjimas į parodą nemokamas.

• SLA 14 KUOPOS narių susirinkimas įvyks birželio 1 d. 7,00 val. vakare Lietuvių salėje.

Susirinkimo darbotvarkėje: svarbesniųjų kuopos reikalų ir kuopos vasaros metų pobūdžio, kuris įvyks liepos 4 d. Čiurlionio Ansamblio sodelyje, aptarimas. Susirinkimo metu bus priimami narių apdraudos mokėsčiai. Visi kuopos nariai prašomi šiame susirinkime dalyvauti.

Kitas SLA 14 Kuopos narių susirinkimas įvyks rugpjūčio 3 d. 7,00 val. Lietuvių salėje. Nariai prašomi savo kalendoriuje atsižymėti šią dieną ir tame susirinkime taip pat gausiai dalyvauti, nes bus aptariama mūsų kuopos rudens bei žiemos sezonų darbotvarkė. Taip pat prašoma išdėmėti, kad kuopos narių susirinkimo reikalavimai nebus stumtinėjami.

SLA 14 Kuopos Valdyba

• Ar ne per daug mokate už savo namų bei baldų ir kt. nuo ugnies bei Jūsų nelaimės? Pasitirinkite pas Z. Obelenį 531-2211 ar V. Giedraitį 944-6835.

PARDUODAMI NAMAI

1/2 šeimų plytinis apartamentas, virš \$15,000 pajamų per metus. Garažai. Nebrangus.

Šešių metų namas, 2 miegamieji žemai, padalintas rūšys, garažai. Labai didelis sklypas su sodu.

Mėsos krautuvė ir šešių kambarių namas. Savininkas nori išvykti į Europą. Parduoda pigiai.

Vienos šeimos namas netoli Neff Rd. ir bažnyčios. Prašo tik \$15,900.

Mažas namas be rūšio. Vienas garažas. Netoli E. 185 gt. Prašo \$11,500.

Mūrinis didelis namas netoli ežero. Labai gerame stovyje.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti **EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis — Realtor** 780 E. 185 gt. IV 1-6900 arba KE 1-2190

PARDUODAMAS NAMAS

Cleveland Hts., į rytus nuo Lee Rd. Duplex, 7 kamb. kiekvienoje pusėje. Švarus ir gėrai užlaikytas. 1 blokas nuo autobuso. Aplink 5 mokyklos. Savininkas; FA 1-5906. (61-62)

PARDUODAMAS NAMAS

Mūrinis 4 butų apt. — 5-5-5-5. Atskiri gazo pečiai, prieky ir gale porčiai. \$240 į mėnesį pajamų. Geras pirkiny už \$15,500. Skambinkit savininkui tel. 942-7405. (58-64)

MEMORIAL DAY VETERAN'S SERVICE SUNDAY, MAY 30, 10:00 AM

TO BE HELD AT **HILLCREST MEMORIAL PARK CEMETERY ASSOCIATION** 26700 AURORA RD. BE 2-0035 BEDFORD HEIGHTS, OHIO

Dalyvauk savo bažnyčioje ir melskis MEMORIAL DIENOJ

THE KOEHLER RUBBER & SUPPLY COMPANY

MECHANICAL RUBBER GOODS Compressors, Lubricating Equipment

3865 Carnegie Avenue HE 1-8867

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS
6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio
Tel. EX 1-1143
Kviečia visus stoti į klubą nariais.
Lietuvių Klube veikia įvairių lietuviškų laikraščių — žurnalų skaitykla, televizija, transliuojamos Tėvynės Garsų radijo valandėlės programos ir yra įvairiausių kitų pramogų, smagiam savaitgalių ir šiaip vakarų praleidimui.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1-1763 936 East 185th St. KE 1-7770

DIRVOS PRENUMERATORIAMS PUIKI PROGA ĮSIGYTI AR PADOVANOTI LIETUVIŠKĄ KNYGĄ

TIK TRUMPAM LAIKOTARPIUI Vilties leidykla suteikia progą Dirvos prenumeratoriams papigintai įsigyti šiuos rašytojų leidinius:

Vinco Ramono — DAILININKAS RAUBA — novelės — pardavimo kaina \$3.00
Alės Rūtos — KELIAS Į KAIRĮ — premijuotas romanas\$3.00
R. Spalio — ALMA MATER — romanas\$5.00
B. Armonienės — PALIK AŠARAS MASKVOJE — atsiminimai iš Sibiro \$3.00

VISAS 4 KNYGAS PERKANT AR UŽSAKANT IŠ KARTO, MOKATE TIK 10 DOLERIŲ!

Išdėmėkite, ta nuolaida naudojasi tik Dirvos prenumeratoriai, perką ar užsisaką nurodytas knygas per Dirvą. Be to, toji nepaprastai didelė nuolaida veiks tik labai ribotą laiką.

Patartina paskubėti ir išvardintąsias knygas skubiai įsigyti ar užsisakyti paštu, siunčiant čekį ar pašto perlaidą DIRVAI, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Ta proga per Dirvą patariame paskubėti įsigyti:

A. Merkelio — ANTANAS SMETONA — monografija — kaina	\$12.50
LAISVĖS KOVŲ DAINOS	\$ 5.00
B. Armonienės — LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW (angl. laida)	\$ 3.95
K. Almėno — UPĖ Į RYTUS, UPĖ Į ŠIAURĘ (2 d. romanas) tomas po	\$ 3.00
A. Mackaus — CHAPEL B — poezija	\$ 3.00
J. Mikuckis — DERLIAUS VAINIKAS — poezija	\$ 4.00
B. Railos — IŠ PASKENDUSIO PASAULIO	\$ 5.00
B. Railos — TAMSIAUSIA PRIEŠ AUSRĄ	\$ 5.00

Visa eilė kitų lietuviškų knygų. Teiraukitės!

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Sekantis Dirvos numeris, dėl Karių Pagerbimo Dienos (Memorial Day) šventės išeis tik trečiadienį, birželio 2 d.

• Jonas Žostautas, iš Chicago, Lietuvos Nepriklausomybės Fondui prisiuntė 100 dol.

Pažymėtina, kad jis yra čia gimęs lietuvis, 11 metų parvežtas į Lietuvą, ten mokslus baigęs ir ligi bolševikų okupacijos vadovavęs Lietuvoj išgarsėjęs ir "Drobės" fabriku, kuriame Jono tėvelis buvo vienas iš stambesnių akcininkų, deja, 1941 m. Pravienskių stovykloje bolševikų nukankintas. Todėl raudoniesiems okupantams vėl artėjant į Lietuvą Jonas Žostautas kaip ir daugelis buvo priverstas palikti savo tėvų gimtąją žemę ir grįžti vėl į JAV, kur dabar su žmona ir dukrele gyvena Chicagoje ir dirba savo specialybėje, cheminėje gamybos įmonėje.

• Julius Trinkūnas, gyvenęs Venezueloje, neseniai išlaikė egzaminus, parašė tezę ir Massachusetts Institute of Technology įgijo technikos mokslų magistro laipsnį. Inž. Julius Trinkūnas 1961 m. baigė Venezuelos Centralinio Universiteto Statybos Fakultetą ir po

to dirbo "Creole Petroleum" bendrovėje. Pastarosios jis ir buvo atsiųstas į Bostoną magistro laipsniui įsigyti. Inž. J. Trinkūnas yra Antano ir Olgos Trinkūnų sūnus. Antanas Trinkūnas yra stambaus masto rangovas žemės iškasų srityje ir gyvai reiškiasi Venezuelos lietuvių visuomeniniam gyvenime. Savo lietuvišką dvasią tėveliai įdiegė ir sūnui Julijui, kuris laisvai naudoja lietuvių kalbą net ir modernioje techniškoje mokslinėje terminologijoje.

CHICAGO

• Šiais metais tragiškųjų birželio įvykių ir 25 metų Lietuvos pavergimo sukakties minėjimas įvyks birželio mėn. 12 d., šeštadienį, Chicagoje šia tvarka:

6:30 v. v. pamaldos už žuvusius Nativity B. V. M. bažnyčioje, Marquette Parke.

Tuoju po pamaldų eisena prie Dariaus-Girėno paminklo (kampas W. 67 ir Californijos gatvių).

Žuvusiųjų pagerbimo iškilmės prie Dariaus ir Girėno paminklo maždaug 7:30 val. vak.

Visos organizacijos kviečiamos atsiųsti vėliavas ir organizuotai dalyvauti pamaldose ir eisenoje bei pagerbime. Moterys prašomos dalyvauti su tautiniais rūbais, studentai ir filisteriai prašomi dalyvauti su savo korporacijų spalvomis.

• Laiškai Lietuviams penkiolikos metų sukaktį paminėti šventė įvyks š. m. birželio mėn. 5 d., šeštadienį, 7 val. 30 min. vakare Chicagoje, Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

Meninę programą išpildys iškilūs lietuvių baletininkai Violeta Karosaitė ir Jaunutis Puodžiūnas.

Programa bus pajavirinta akt. L e o n o B a r a u s k o dailiuoju žodžiu bei muz. A n t a n o N a k o šiai šventei sukurtais muzikiniais interliudais.

Šventės pradžioje Laiškų Lietuviams straipsnio konkurso laimėtojams bus įteiktos mecenatų paskirtos premijos.

EAST CHICAGO

REMIA DIRVĄ

Gegužės 16 d. įvyko ALTS-gos East Chicago skyriaus visuotinis narių susirinkimas, kurio metu buvo aptarta skyriaus ateities veikla ir išrinkti atstovai atstovauti skyrių Sąjungos Seime. Seimam vyksta: Erika Sidabrienė, Kęstutis Sidabras, Ro-

mualdas Nemickas ir Kazimieras Pocius. Po susirinkimo pasivažiavinta alučių, kurį padovanojo sk. v-bos vicepirmininkas Kęstutis Sidabras. Iš susirinkimo dalyvių surinkta 16 dol., kuriuos nutarta pasiųsti Dirvos reikalams.

Šiais metais, East Chicago lietuvių yra užėmę Union Pier, Mich. vasarvietę beveik visam liepos mėnesiui. Ten yra numatytos 3 gegužinės, kurias rengs: ALTS-gos skyrius, ALB-nės apylinkė ir East Chicago Medžiotojų ir Žuvautojų klubas, ALT S-gos skyriaus gegužinė (vyks liepos 24 d. Community Building patalpose).

Mūsų kolonijos lietuviškųjų laikraščių skaitytojai pasipiktinę Jono Šolimo straipsniais ir jo palyginimais mūsų padėties su Amerikos juodųjų padėtimi. Jis gąsdindamas lietuvius kartoją beveik pažodžiui mintis, kurios pasirodė komunistų laikraštyje "Daily Worker", kurį prieš 2 savaites juodukai (užsidėję raudonas kepurės) dalino prie Inland Steel plieno fabriko vartų. Nuostabu, kad mūsų spauda leido jam pareikšti savo mintis, kai tuo tarpu nevisuomet mūsų laikraščiose atsiranda vietos lietuvių kultūrinėms bei visuomeninėms žinioms.

NEWARK

LITERATŪROS POPIETĖ

Gegužės 23 d. p. Graudžių-Graudušių vaišinguose namuose, Newarko buvo surengta Nelei Mazalaitė-Gabienei, Aidų premijos laureatei pagerbti, literatūros popietė, kurioje, savo kūrybos paskaitė pati laureatė Nelė Mazalaitė, O. B. Audronė, K. Grigaitytė ir Pranas Naujokaitis.

Džiugu, kad N. Jersey lietuvių rašytojai pagerbė Aidų laureatę, suteikdami šventiško prasmingumo visiems svečiams.

• Dr. Marijonas Slabokas, po ilgos plaučių ligos mirė, gegužės 29 d. Kiles iš Jonišio m., Šiaulių apskr. Studijavo vakarų Europoje, dirbo Lietuvos diplomatoje. Savanoris 1919-20 m. Lietuvos kūrmosi armijoje, gimęs 1902 m.

Paskutiniu metu dirbo atsakingą, aukštą tyrimo darbą medicinoje "Shering Co.", N. J.

Liko žmona ir giminės Kanadoje ir JAV.

Buvo mylimas ir popularus giminių ir pažįstamų tarpe.

LOS ANGELES

PAGERBS A. MIRONĄ

ALT S-gos Los Angeles skyrius, Liet. Tautinių Namų valdybai talkininkaujant, š. m. birželio mėn. 5 d., šeštadienį, Lietuvių Tautinių Namų patalpose, rašyt. Andriui Mironui, laimėjusiam antrą kartą iš eilės Dirvos novėlos konkursą, rengia pagerbimo vakarą. Įvadui padaryti yra pakviestas Los Angeles Kultūros Klubo pirmininkas, rašytojas Jurgis Gliudė-Gliudys. Pagerbimo vakaro pradžia 7 val. 30 min. Po oficialiosios dalies kavutė, šokiai.

Los Angeles lietuvių visuomenė kviečiama kuo skaitlingiausiai atsilankyti.

VASAROTOJŲ DEMESIUI

Geriausią praleisti atostogas garsiam CAPE COD, Centerville, Mass. kurorte, puikiame Atlanto vandenyne paplūdimy, gražioje ir patogioje Lietuviškoje Vieškalnių DUBYSOJE. Lietuviška s maistas.

Adresas: 1330 Bumps River Rd. Prašau kreiptis šiuo adresu: 21 Bowdoin Ave., Boston 21, Mass. Tel. GE 6-5139.

Z. A. Vieškalniai

Dirvos 50 metų sukakties paminėjimo vakarienės metu Detroito Lietuvių Namuose.

E. Vasiliausko nuotrauka

Dirvos 50 metų sukakties minėjimo Detroito prezidiumas. Iš kairės: S. Petravičius, J. Gaižutis, K. Karpius, M. Sims, A. Gilvydis ir A. Rimkūnas.

dento apdovanotas D.L.K. Gedimino IV laipsnio ordinu.

Detroitiečiai giliu dėkingumu išklausė Kazio S. Karpius pranešimą ir ilgai jam plojo. Laikė vakarienės daugybės organizacijų atstovai sveikino Dirvą, jos steigėjas, leidėjas, redaktorius ir palinkėjo ilgiausių metų Lietuvos išlaisvinimo ryžtinguose užmojuose. Kalbėjo: Balso vardu A. Musteikis, ramovėnų -- Jg. Mitkus, Dariaus - Girėno kl. -- Alb. Blindzius, St. Butkaus vardu Šaulių kuopos vardu -- Vc. Tamo Šitnas, LŽS C.V. ir Detroito žurn. vardu -- Vl. Mingėla, neolituanų -- St. Petravičius. Dar kalbėjo kun. D. Lengvinas, A. Rimkūnas, Alp. Gilvydis ir kt. visuomenininkai linkėjo Dirvai klestėti ir ilgiausių metų.

Vl. Mingėla

DETROITE PAMINĖJO DIRVOS 50 METŲ SUKAKTĮ

Minime įvairias sukaktis - organizacijų ir pavienių asmenų. Štai šiemet sukako ir clevelandiškei DIRVAI 50 metų. JAV prasita, kad beveik visi lietuvių kalba leidžiami laikraščiai yra pasaulėžiūriniai t.y. priklauso kuriai nors srovei, kaip žinia, Dirva yra tautinės srovės periodinis leidinys. Ir škart malonu pastebėti, jog Dirvos aukstinį jubiliejų paminėjo Detroitas. Tiesa iniciatyva ir visas rengimo rūpestis gulė ant Detroito Tautinės S-gos skyriaus, kuriam pirmininkauja inž. Jonas Gaižutis.

Gegužės 15 d. šeštadienį, kada pasibaigė vysk. M. Valančiaus li-tuanistinės mokyklos Aukuro ansamblio koncertas, apie 9 val. vakaro, Lietuvių namų apatinėje salėje įvyko iškilminga vakarienė ir oficialus Dirvos aukstinio jubiliejaus paminėjimas. Tiesa, didžiojo salėje vykstant Aukuro ansamblio koncertui, šioje salėje susirinkusių svečių daliai buvo rodomas prez. A. Smetonos dokumentinis filmas jam atvykus į JAV ir keliaujant po Amerikos lietuvių kolonijas ir, pagaliau, jo gyvenimo tragiškasis finalas -- paskutinį jo kelionė amžinybėn Clevelande.

Nors Naujienose kolega Alf. Nakas minėjo, kad buvo atsilankę apie 70 svečių, bet man pačiam dalyvavus -- esu tikras, kad svečių buvo apie 120.

Paminėjimo viešnage pradėjo LTS-gos Detroito skyr. pirm. inž. J. Gaižutis. Jis pristatė svečius ir davė pagrindinį žodį tarti Dirvos buv. savininkui, pirmūnui, redaktoriui ir leidėjui (net trisdešimt vienerius metus) Kaziu S. Karpiui. Jis dar ir šiuo metu uoliai bendradarbiauja Dirvoje, nors š. m. liepos 20 jam sukanka 70 metų amžiaus sukaktis.

Prelegentas iš Clevelando kom. petetingai ir vaizdžiai apibūdino tautinio sparno veiklą ir ypač vietoje pabrėžė Dirvos svarbų vaidmenį ir įtaką tautinės srovės lietuvių judėjimui Amerikoje. Visas buvo prasmingai pagrįsta ir istoriškai tikra, nes kas gi daugiau galėtų šios veiklos kryžiaus keliu žinoti, jei ne Kazys Karpius, kuris Dirvai redaktoriaus ir tą laikraštį leido 1917-1948 metų laikotarpiu. Gi spaudoje, gal nesuklysiu taręs, kad bendradarbiauja nuo 1910 metų.

Šalia straipsnių, parašęs apsakymų, novelių, dramų, feljetonų yra taip pat išleidęs romanų, istorinių veikalų, poezijos, mokslo populiarizacijos kūrinių.

Jo visa kūryba kvėpuoja senovės Lietuvos meile. Paminėtini bent šie romanai: "Alpis", "Kęstučio išvadotojas", 1942; "Baltijos aras", 1928; "Jūros merga", 1931; "Kryžėlis" (2 tomai), 1929; "Du broliai", 1930; "Dvi seserys", 1937; "Klaipėda", 1923; "Mėrnas", 1934 (500 psl. veikalas 1937 m. nupirktas Lietuvos Švietimo M-jos pradžios mokykloms); "Vytautas Didysis", 1930 (du tomai istoriniai fragmentai; "Vargšų karalienė", 1929, apysaka; "Juodasis karžygis", 1927 (du tomai). Dar be šių paminėtų jo yra paskelbta apie 20 įvairių kūrinių: komedijų, dramų, tragedijų. Apie 10 veikalų Kazys S. Karpius dar turi nespausdintų. Už nuopelnus Lietuvai Lietuvos prez-

RUOSIA GEGUŽINĖ

Sekmadienį, birželio 6 d. Beechnut Grove Park, 1668 Middle Belt Rd., įvyks SLA 352 kuopos gegužinė.

Buš įdomi programa, muzika, skanus maistas. Vėžių balius. Šalti ir šilti įvairūs gėrimai. Vaikams ledai vel-tui. Vertingų daiktų laimėjimai ir kitos pramogos.

Kuopos valdyba maloniai prašo visus Susivienijimo narius ir visą Detroito lietuvių visuomenę skaitlingai į gegužinę atsilankyti. Pradžiai 1-mą valandą. (Sk.)

Skaityk ir platink DIRVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 — 2nd Avenue — AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 W. 14th St. CH 3-3005
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue — DI 5-6808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street — CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue — LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. — 327 W. Broadway AN 8-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO, Ill. 60622 — 2222 W. Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO, Ill. 60608 — 3212 So. Halsted St. WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44113 — 964 Literary Rd. TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7360 Michigan Avenue — VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. Tel. GL 8-2256

- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau — GL 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Avenue. Tel. 233-8030, 246-0215

- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994

- LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th Street — PO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street — MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street — GR 2-6387
- PHILADELPHIA 22, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter St. FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street — PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. — GR 6-2781

A + A

LIUCIJAI SAVICKAITEI-BABICKIENEI

mirus, jos vyrą POVILĄ ir dukrelę ZITĄ, tėvus SAVICKUS, seseris: ONĄ, IZABELĘ ir seselę vienuolę M. PAULĘ, brolius ČESIŲ ir KOSTĄ, jų šeimais ir artimuosius jų gilaus liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučia ir liūdi kartu

Juzė ir Aleksandras Lapšiai,
Bronė ir Jonas Vasiai ir
Felicija ir Vytautas Izbickai